

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W OLSZTYNIE

LOL.410.6.2.2024

Pan Wojciech Szajnar
Dyrektor
Centrum Projektów Polska Cyfrowa
ul. Spokojna 13a,
01-044 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

*zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.204.2024 Komisji Rozstrzygającej z dnia
6 grudnia 2024 r.*

P/24/076 – Realizacja programu "Granty PPGR - Wsparcie dzieci i wnuków byłych pracowników PGR w rozwoju cyfrowym"

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Projektów Polska Cyfrowa, ul. Spokojna 13a, 01-044 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Szajnar, Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa od 17 lipca 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie programu „Cyfrowa Gmina” w zakresie wsparcia dzieci z rodzin popegeerowskich w rozwoju cyfrowym - Granty PPGR. 2. Nadzór i kontrola nad procesem udzielania wsparcia w ramach programu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2024 (II kwartał). Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystane dane i dokumenty z okresu wcześniejszego i późniejszego w zakresie związanym z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	1. Marcin Wójcik, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/48/2024 z 9 kwietnia 2024 r. 2. Joanna Majkowska, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/53/2024 z 17 kwietnia 2024 r. 3. Tomasz Marcinkowski, doradca prawny, upoważnienie do kontroli na podstawie legitymacji służbowej

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania CPPC związane z realizacją programu "Granty PPGR - Wsparcie dzieci i wnuków byłych pracowników PGR w rozwoju cyfrowym"³ realizowanego w ramach Projektu „Cyfrowa Gmina”⁴. Program ten przygotowany został bowiem nierzetelnie, a jego realizacja i nadzór nad nim nie były w pełni sprawne i skuteczne.

Pomimo tego, że konkurs grantowy na potrzeby realizacji Programu uruchomiono niezwłocznie po zatwierdzeniu Wniosku o dofinansowanie Projektu i wydaniu decyzji o jego dofinansowaniu, to rozpoznanie skali i zakresu potrzeb, które miał zaspokoić Program było niedostateczne. Oparto się bowiem na informacjach przekazywanych przez MSWiA, bez przeanalizowania zmian zachodzących w tych danych i ich wpływu na opracowanie ww. wniosku. Pierwotne założenia Programu zakładające udzielenie wsparcia 14 tys. uczniów na kwotę 80 mln zł okazały się znacząco zaniżone, gdyż po rozpoznaniu przez gminy rzeczywistych potrzeb kwotę dofinansowania Programu zwiększono ponad siedmiokrotnie, do kwoty 586 mln zł celem wsparcia aż 14-krotnie większej liczby osób (200 tys. osób). Ta istotna dysproporcja wiązała się z kolei z koniecznością znaczącej (o 28,6%) redukcji kwoty dofinansowania na zakup jednostki sprzętu komputerowego z 3,5 tys. zł do 2,5 tys. zł.

Zdaniem NIK, takie niedoszacowanie skali przedsięwzięcia na etapie planowania Programu, a także przyjęty sposób udzielania wsparcia skutkowało szeregiem negatywnych konsekwencji, tj. niekompletność dokumentacji konkursowej, konieczność dokonywania jej istotnych zmian⁵ lub uzupełnień już w trakcie trwania naboru wniosków o przyznanie grantu, a także wprowadzanie nowych obowiązków w ubieganiu się o „Granty PPGR”, jak np. wymóg szczegółowej weryfikacji przez gminy spełnienia wszystkich kryteriów kwalifikujących do wsparcia, co wpłynęło również na wzrost nakładów poniesionych przez samorządy⁶.

Ponadto udzielane gminom przez CPPC w ramach prowadzonych działań informacyjnych wyjaśnienia, nie zawsze były jasne, spójne lub w pełni zaktualizowane. Nie zrealizowano też zaplanowanego we Wniosku o dofinansowanie działania polegającego na rozesłaniu wszystkim uprawnionym do udziału w Konkursie gminom zaproszenia do składania wniosków co, zdaniem NIK mogło przyczynić się do faktu, że jedynie 71,4% gmin, tj. 1604 spośród potencjalnie 2246 uprawnionych, złożyło wnioski o przyznanie grantu.

Nieprawidłowości miały miejsce również na etapie realizacji i nadzoru. CPPC, we współpracy z Partnerem tj. Politechniką Łódzką, w celu realizacji Programu zawarło z 1599 gminami umowy o powierzenie grantu, zapewniając poziom dofinansowania zgodny z zatwierdzonymi wnioskami o przyznanie grantu. Przy czym, zawieranie umów z gminami często (61,5% przypadków w badanej próbie) nie przebiegało w pełni rzetelnie, bowiem informacje o błędach uniemożliwiających podpisanie umowy przekazywano gminom po ponad 40 dniach od zatwierdzenia wniosku o przyznanie grantu przez Partnera. Należy zaznaczyć, że w toku realizacji Programu, a także po

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: Program.

⁴ Dalej: Projekt.

⁵ M. in. np. rozszerzenie naboru z 882 planowanych pierwotnie gmin, do wszystkich które uzyskają odpowiednią opinię KOWR.

⁶ Badanie kwestionariuszowe prowadzone przez NIK od 9 maja do 5 czerwca 2024 r. w ramach którego uzyskano odpowiedzi z 2 129 gmin, tj. 86% podmiotów objętych badaniem; przy czym gminy, które otrzymały granty stanowiły 90,6% badanych. W ramach przeprowadzonego badania 20% gmin wskazało, że w związku z uczestnictwem w Projekcie gmina poniosła koszty finansowe, które nie zostały uwzględnione w umowie o powierzenie grantu.

jego zakończeniu dokonywano zmian w zasadach rozliczania dofinansowania, m.in. w styczniu 2024 r. wydłużono okres kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach Programu do końca 2023 r. Informację o tym udostępniono grantobiorcom przy użyciu takich kanałów przekazu informacji, które dla większości gmin, z uwagi na faktyczne zakończenie realizacji Programu, utraciły znaczenie jako sposób bieżącej komunikacji z CPPC lub Operatorem. Powyższa zmiana miała także wpływ, na przejęcie przez CPPC z końcem 2023 r. od Partnera zadań związanych z ponowną oceną wniosków rozliczających, ponieważ przestał on w rzeczywistości wykonywać powierzone mu obowiązki związane z realizacją Programu. W okresie realizacji Projektu CPPC przeprowadziła u Partnera sześć kontroli, lecz tylko w jednym przypadku wyniki kontroli skutkowały nałożeniem korekty finansowej. Z kolei prowadzenie kontroli u grantobiorców powierzono w całości Operatorowi. Jednakże zadania związane z nakładaniem i egzekwowaniem korekt finansowych realizowane przez Centrum były prowadzone nierzetelnie. Informacje o korektach były przysyłane nawet ponad 300 dni od zatwierdzenia wniosku rozliczającego. To niosło za sobą dodatkowe negatywne konsekwencje dla gmin z uwagi na konieczność zapłaty odsetek za tak długie okresy oczekiwania na ww. informacje.

Do dnia zakończenia kontroli⁷ wartość rozliczonych środków na podstawie złożonego 1 sierpnia 2024 r. wniosku o płatność końcową wyniosła 564 mln zł co stanowiło 96% kwoty dofinansowania Programu, jednakże do dnia 16 września 2024 r. CPPC nie udało się rozliczyć Projektu, a rozpoczęcie działań monitorujących (w tym dotyczących oceny efektów) przez CPPC jest planowane dopiero na przyszły rok.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie Programu „Cyfrowa Gmina” w zakresie wsparcia dzieci z rodzin popegeerowskich w rozwoju cyfrowym – „Granty PPGR”

Opis stanu faktycznego

- 1.1. CPPC realizowało projekt pozakonkursowy „Cyfrowa Gmina” w ramach którego zaplanowano również wsparcie dzieci z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych zarówno jako Instytucja Pośrednicząca⁹ Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020¹⁰, a także jako Beneficjent ww. Projektu.

Celem szczegółowym V osi priorytetowej (pn. Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia – REACT-EU) POPC było wsparcie poprawy dostępności infrastruktury i narzędzi informatycznych (sprzętu i oprogramowania) niezbędnych do świadczenia elektronicznych usług publicznych. Ze środków instrument REACT-EU w ramach POPC zakładano wsparcie jednostek samorządu terytorialnego związane z ich cyfryzacją poprzez działania takie jak zakup sprzętu IT i oprogramowania dla biur/ jednostek publicznych/ jednostek podległych JST oraz dla szkół i placówek specjalnych, domów dziecka, pieczy zastępczej, domów pomocy społecznej oraz dzieci z rodzin PPGR.

⁷ Do 16 września 2024 r.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dalej: IP.

¹⁰ Dalej: POPC.

W Szczegółowym opisie osi priorytetowych POPC opracowanym przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego (Instytucję Zarządzającą POPC)¹¹, przewidziano, że cel szczegółowy V osi priorytetowej będzie realizowany w ramach działania 5.1, a dofinansowanie dla JST udzielane w formie grantów (z wyłączeniem samorządów wojewódzkich) może być przeznaczone na zadania związane z:

- cyfryzacją urzędów JST i jednostek im podległych oraz nadzorowanych poprzez nabycie sprzętu IT i oprogramowania, licencji niezbędnych do realizacji e-usług, pracy i edukacji zdalnej (szczególnie przez uczniów oraz wychowanków domów dziecka i pieczy zastępczej oraz dzieci z rodzin z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR), którzy nie otrzymali tożsamego wsparcia z innych działań przeznaczonych do ograniczenia i niwelacji skutków pandemii COVID-19),
- edukacją cyfrową dla JST w zakresie obsługi nabytego sprzętu oraz oprogramowania i licencji,
- zapewnieniem cyberbezpieczeństwa samorządowych systemów informatycznych.

W SZOOP POPC założono, że wsparcie będzie udzielane w trybie pozakonkursowym, a instytucją odpowiedzialną za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie i rozpatrywanie protestów będzie CPPC, tj. Instytucja Pośrednicząca (dalej: IP) w POPC.

Zadania CPPC jako IP w POPC, powierzone przez IZ, zostały określone w Porozumieniu trójstronnym w sprawie systemu realizacji POPC¹².

Zgodnie z Porozumieniem IP realizowała zadania mające na celu przygotowanie całości dokumentacji wymaganej do ogłoszenia i przeprowadzenia konkursów oraz przeprowadzenia naborów w trybie pozakonkursowym, m.in. opracowanie kryteriów wyboru projektów i ich zmian, instrukcji stosowania kryteriów wyboru i list sprawdzających, wzoru wniosku o dofinansowanie projektu, podanie do publicznej wiadomości ogłoszenia o konkursie, zorganizowanie systemu wyboru projektów, monitorowanie przebiegu organizowanych konkursów, prowadzenie procedury odwoławczej, zawarcie umów o dofinansowanie z beneficjentami, zapewnienie zgodności realizowanych projektów z przepisami unijnymi i krajowymi, terminowe i prawidłowe rozliczanie projektów oraz przeprowadzanie kontroli projektów.

Aneks nr 5 rozszerzający zakres porozumienia o realizację zadań związanych V Osią POPC został podpisany przez ostatnią ze stron 7 marca 2022 r. tj. w trakcie realizacji Programu.

Jak wyjaśnił Dyrektor, 27 lipca 2021 r. Komisja Europejska przyjęła zmiany do POPC na lata 2014-2020 odnoszące się do REACT EU i tym samym MFIPR i inne jednostki zaangażowane w realizację POPC, w tym CPPC mogły oficjalnie rozpocząć działania. Dodatkowo Szczegółowy opis osi priorytetowych POPC w wersji 44 z września 2021 r. w pkt. 2 „System finansowania projektów” mówi, że w systemie wdrażania POPC, IP jest CPPC.

(akta kontroli str. 14-67, 2052-2059)

CPPC uczestniczyło w pracach nad przygotowaniem V Osi POPC, które rozpoczęło w czerwcu 2021 r. I tak, m.in.:

- Pierwotne konsultacje z Ministrem Cyfryzacji w zakresie opracowania założeń interwencji pn. Cyfrowe JST (później - Cyfrowa Gmina) były prowadzone między

¹¹ Dalej: IZ lub MFIPR.

¹² Zawarte w dniu 22 grudnia 2014 roku pomiędzy Ministrem Infrastruktury i Rozwoju, Ministrem Administracji i Cyfryzacji i Władzą Wdrażającą Programy Europejskie na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818, ze zm.) dalej: Ustawa wdrożeniowa.

czerwcem a lipcem 2021 r. i nie przewidywały wsparcia skierowanego dla dzieci i młodzieży z rodzin popegeerowskich. Pomocą planowano objąć np. cyfryzację jednostek publicznych oraz ich jednostek podległych i nadzorowanych, w tym zakup sprzętu IT i oprogramowania dla szkół i placówek specjalnych, domów dziecka, pieczy zastępczej, domów pomocy społecznej.

- 13 sierpnia 2021 r. CPPC otrzymało z MSWiA materiały w zakresie rozszerzenia programu Cyfrowa Gmina o wsparcie skierowane dla dzieci i młodzieży z rodzin popegeerowskich. Planowane wsparcie miało być skierowane do nich w celu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu oraz wsparciu poprzez udzielenie przez szkołę komputera stacjonarnego lub przenośnego wraz z niezbędnym oprogramowaniem oraz myszą, klawiaturą i ładowarką i przeznaczone dla dzieci uczących się w szkole podstawowej lub ponadpodstawowej w roku szkolnym 2021/2022, których członek rodziny (krewny/opiekun prawny) pracował niegdyś w PPGR. Bezpośrednim wsparciem miały być objęte gminy, które miały przekazywać ww. sprzęt szkołom w celu udzielenia go dzieciom, których krewni/opiekunowie prawni pracowali niegdyś w PPGR. W przesłanych materiałach wskazano, że w PPGR było zatrudnionych 192 858 pracowników, a z uwagi na długi okres czasu, który minął od likwidacji PPGR oraz migrację wewnętrzną, należało założyć, że liczba uczniów, którym udzielenie sprzętu będzie konieczne to ok. 20 tys. osób.
- 16 sierpnia 2021 r. CPPC przekazało MFIPR, w trybie roboczym, formalne i merytoryczne kryteria wyboru projektu dla działania 5.1 „Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia” oraz SZOOP POPC, do którego wpisano wsparcie dzieci z rodzin z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji PPGR.
- 18 sierpnia 2021 r. MSWiA uzupełniło dane przekazane 13 sierpnia 2021 r. o listę gmin z przyporządkowanymi do nich PGR-ami a także dodatkowo listę PGR-ów przygotowaną przez KOWR¹³ zawierającą dane o lokalizacji wg. stanu na czas likwidacji tych podmiotów gospodarczych¹⁴. Przekazane materiały zawierały wykaz 889 gmin¹⁵.
- 31 sierpnia 2021 r. MSWiA zaktualizowała dane przekazując wykaz nieruchomości PPGR, zgodnie z którym obejmowały one teren 1 463 gmin.
- 30 września 2021 r. MSWiA rozesłało drogą mailową do wojewodów listy gmin i miejscowości, w których funkcjonowały były państwowe gospodarstwa rolne lub były zlokalizowane osiedla zamieszkałe przez ich pracowników, z prośbą o weryfikację pod kątem ich kompletności oraz zgodności ze stanem faktycznym w terminie do 1 października 2021 r.

Na podstawie danych zebranych w dniach od 1 do 4 października, MSWiA w porozumieniu z KOWR przekazało CPPC zaktualizowany wykaz gmin uprawnionych do aplikowania w konkursie, których liczba w stosunku do pierwotnych założeń wzrosła z 882 do 2 246 gmin (wzrost o 1 364 pozycje).

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, MSWiA odpowiadało za merytoryczne określenie zakresu interwencji, określenie brzegowych warunków interwencji definiując zakres i grupę docelową. Na etapie opracowywania dokumentacji konkursowej, z uwagi na charakter wsparcia prowadzone były konsultacje m.in. z KPRM¹⁶, MC¹⁷, MFIPR, wybranymi JST, MSWiA oraz KOWR w zakresie

¹³ Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

¹⁴ Lata 1992-95.

¹⁵ Liczba pozycji z unikatowym kodem TERYT.

¹⁶ Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

¹⁷ Ministerstwo Cyfryzacji.

potwierdzenia sposobu identyfikacji gmin PPGR. Ponadto, przed opracowaniem naboru Granty PPGR prowadzone były konsultacje z MRPiPS¹⁸ w zakresie planowanego wsparcia dzieci z pieczy zastępczej. Ministerstwo przeprowadziło już taką interwencję, dlatego uwzględnienie jej w projekcie Cyfrowa Gmina stało się niezasadne.

NIK, zauważyła jednak, że CPPC w trakcie kontroli nie przedstawiło dokumentacji potwierdzającej przeprowadzenie ww. konsultacji oraz ich wyniku.

Z uzyskanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, wyjaśnień Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej MSWiA¹⁹, jego Departament nie realizował zadań związanych z Projektem, a jedynie przekazywał informacje lub robocze propozycje dokumentów celem wsparcia podmiotów realizujących Projekt na polecenie ówczesnego Sekretarza Stanu w MSWiA. Departament ten mimo przekazania CPPC materiałów roboczych 13 sierpnia 2021 r. nie przygotowywał ani nie zlecał opracowania danych, analiz czy badań, na podstawie których zidentyfikowano problem wykluczenia lub ograniczenia cyfrowego w środowisku byłych pracowników PGR.

CPPC 4 lutego 2022 r. wystąpiło do Zastępcy Dyrektora Departamentu Telekomunikacji KPRM o przekazanie zaktualizowanej fiszki projektowej do IZ w związku z większym niż pierwotnie zakładano, zapotrzebowaniem na budżet konkursu. Jak wskazano w ww. piśmie jego zwiększenie miało skutkować możliwością przeznaczenia większej liczby środków na wsparcie i zakup komputerów do nauki zdalnej czy usługi dostępu do Internetu, co ostatecznie miało przyczynić się do wsparcia większej liczby wykluczonych cyfrowo dzieci z rodzin z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji PGR.

Po uzyskaniu zgody IZ alokacja Projektu została zwiększona z 719 603,7 tys. zł do kwoty 1 219 113,0 tys. zł, a alokacja konkursu granty PPGR wzrosła z 80 mln zł do 586,4 mln zł (wzrost o 630%), natomiast szacowana liczba uczniów objętych pomocą wykazana we wniosku o dofinansowania została zaktualizowana na podstawie złożonych przez gminy wniosków z pierwotnie wykazanych 14 tysięcy do 200 tysięcy (wzrost o 1 328%).

MSWiA, w przekazanych 13 sierpnia 2021 r. danych brzegowych oraz założeniach Programu zaproponowało, że beneficjentami programu będą gminy, które przekażą sprzęt komputerowy do szkół, w celu użyczenia go dzieciom ze szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, których krewni/opiekunowie prawni pracowali niegdyś w PPGR, a ich sytuacja materialna nie pozwalała na samodzielny zakup takiego sprzętu. Jednak CPPC podjęło decyzję o zastosowaniu innego modelu zaspokojenia potrzeb potomków. CPPC jako organizator konkursu grantowego postanowiło, że zakupiony przez gminy sprzęt komputerowy zostanie przekazany na własność uczniów lub ich opiekunów zamieszkujących gminy na których funkcjonowały niegdyś zlikwidowane PPGR, bez konieczności dodatkowej weryfikacji w zakresie sytuacji materialnej.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, Centrum organizując konkurs było zobowiązane do określenia reguł interwencji zgodnie z POPC oraz SZOOP, a takie określenie typu grantobiorcy pozostawiało większą elastyczność na poziomie wdrażania grantu i podjęcie decyzji przez Gminę jako organu prowadzącego, które zadania w ramach Projektu będzie realizować samodzielnie a które powierzy szkołom. Jak dodała, krótki czas na wdrożenie interwencji oraz duży zasięg konkursu,

¹⁸ Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

¹⁹ Materiały w zakresie Programu były przekazywane przez Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej MSWiA oraz pracowników ww. departamentu.

sprawił, że zastosowanie dodatkowych kryteriów znacząco zwiększyłyby koszty realizacji oraz czas jego wdrożenia. Zgodnie z założeniami miał być to szybko wdrażany konkurs grantowy, odpowiadający na sytuację COVID-19 i ułatwiający jak największej liczbie gmin udział w nim. Kryteria socjalne nie stanowiły elementu założeń Programu, założeniem było wsparcie byłych potomków pracowników PPGR zamieszkujących na terenie gmin PPGR, które to obszary nadal są zubożałe.

(akta kontroli str. 6-13, 68-215, 2024-2043)

1.2. Na podstawie art. 48 ust. 5 ustawy wdrożeniowej oraz Regulaminu naboru nr POPC.05.01.00-IP.01-00-001/21 z dnia 24 września 2021 r. powołana przez Dyrektora CPPC Komisja Oceny Projektu poinformowała 1 października 2021 r. Beneficjenta, że wniosek spełniał wszystkie kryteria formalne oraz merytoryczne.

IP na podstawie wniosku nr POPC.05.01.00-00-0001/21 wybranego w trybie pozakonkursowym w dniu 3 października 2021 r. podpisała z CPPC jako Beneficjentem (Dalej: „Beneficjent”) decyzję o dofinansowaniu Projektu „Cyfrowa Gmina”, której wartość wynosiła 719 603,7 tys. zł. Kwota dofinansowania została podwyższona aneksem nr 1 z 14 lutego 2022 r. do kwoty 1 219 113,0 tys. zł (wzrost z uwagi na przeznaczenie większej liczby środków na Program Granty PPGR). W celu realizacji pozostałych komponentów Projektu „Cyfrowa Gmina”²⁰ kwota dofinansowania była podwyższona jeszcze dwukrotnie do kwoty 1 286 197,3 tys. zł²¹.

We wniosku o dofinansowanie wskazano, że Projekt miał być realizowany poprzez wsparcie grantowe JST i przewiduje on między innymi wsparcie dla dzieci z rodzin dotkniętych skutkami likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR), które będzie mogło być udzielone przez JST w formie zakupu sprzętu komputerowego i usługi dostępu do Internetu do nauki zdalnej w celu ograniczenia wykluczenia cyfrowego dzieci z rodzin z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji PGR, a także realizacji nauki zdalnej.

CPPC na etapie przygotowywania założeń do Programu nie przewidywało w ramach Projektu działań takich jak pokrycie kosztów obsługi Programu dla JST (między innymi w związku z koniecznością przyjmowania oraz weryfikacji wniosków, a także późniejszym wydaniem sprzętu oraz monitoringiem efektów Programu) czy zakupu centralnego lub przekazania grantu w formie pieniężnej tj. bonu dystrybuowanego np. przez gminy.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, katalog wydatków kwalifikowalnych w projektach realizowanych w ramach V osi priorytetowej – REACT- EU, nie przewidywał pokrycia kosztów obsługi projektu, grantobiorcy otrzymywali 100% dofinansowania kosztów inwestycyjnych. Sama formuła grantowa z ograniczonym katalogiem przeznaczeń była rozwiązaniem ułatwiającym gminom szybkie przygotowanie, a także zrealizowanie i rozliczenie projektu. W zakresie przeprowadzenia zakupu centralnego, należy wskazać, że przeprowadzenie takiego postępowania niosło ze sobą ogromne ryzyko nierozstrzygnięcia postępowania, problemów z dystrybucją z poziomu centralnego, szacowaniem potrzeb i wszystkich wyzwań wdrożeniowych, które z poziomu lokalnego nie stanowią wyzwania.

Jak dodał, realizacja Projektu w formule centralnej nie była rozważana, ze względu, iż Projekt realizowany i wdrażany z poziomu centralnego, byłby obarczony

²⁰ Projekt „Cyfrowa Gmina” składał się z pięciu komponentów. Po uzyskaniu Decyzji o dofinansowaniu uruchomiono nabór w ramach Programu „Cyfrowa Gmina” oraz „Granty PPGR”. W trakcie realizacji Projektu rozszerzono go o trzy dodatkowe komponenty tj. „Cyfrowy Powiat”, „Cyfrowe Województwo” oraz „miniPAKT gminne pracownie komputerowe”.

²¹ Na podstawie aneksu nr 3 z 25 kwietnia 2023 r

przesłankami dużego projektu. W takim przypadku pomoc musi zostać zatwierdzona przez Komisję Europejską w procesie notyfikacji pomocy. Przyjęcie takiego trybu kłóciłoby się ze stricte interwencyjnym ich charakterem, który w sposób szybki i celowany miał przeciwdziałać negatywnym skutkom pandemii COVID-19. Procedury notyfikacyjne są długotrwałe, dlatego też wybrano wariant grantowy, tak aby czynić zadość celom REACT EU i ograniczać ww. ryzyka.

Na podstawie zgody uzyskanej od IZ z dnia 23 września 2021 r. efekty Projektu wykazane we wniosku o dofinansowanie stanowiącym załącznik do decyzji miały być mierzone przy użyciu wskaźników, m.in.:

- Kluczowych – wartość sprzętu IT oraz oprogramowania/ licencji finansowanych w odpowiedzi na COVID-19 (CV 4) (wartość docelowa 450 000,0 tys. zł), wartość sprzętu IT oraz oprogramowania/licencji finansowanych w odpowiedzi na COVID-19 dla sektora edukacji (CV 4c) (135 000,0 tys. zł) oraz liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 (18 127),
- Rezultatu bezpośredniego – liczba JST, które zwiększyły swój potencjał cyfrowy (1 734),
- Specyficzne dla Projektu - liczba diagnoz cyberbezpieczeństwa JST (1 734) oraz liczba dzieci z rodzin z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych, które otrzymały sprzęt komputerowy z oprogramowaniem (14 000).

Do monitorowania realizacji Programu przyjęto dwa wskaźniki tj. wartość sprzętu IT oraz oprogramowania/licencji finansowanych w odpowiedzi na COVID-19 dla sektora edukacji oraz liczba dzieci z rodzin z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych, które otrzymały sprzęt komputerowy z oprogramowaniem.

Beneficjent we wniosku o dofinansowanie stanowiącym załącznik do Decyzji o dofinansowaniu wskazał 882 gminy, w których znajdowały się Państwowe Gospodarstwa Rolne nie uwzględniając danych przekazanych 31 sierpnia przez MSWiA, w wyniku wykazano niższą liczbę gmin PPGR, niż wynikała z przekazanych materiałów (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 1).

Przyjęte mierniki nie pozwalały natomiast ocenić w jakim stopniu zrealizowano cele Programu, tj. nie pozwalały zmierzyć jego efektywności w ograniczeniu wykluczenia cyfrowego dzieci z rodzin z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych, a także realizacji nauki zdalnej.

CPPC na etapie opracowywania Projektu „Cyfrowa Gmina”, poza danymi z MSWiA w zakresie programu "Granty PPGR - Wsparcie dzieci i wnuków byłych pracowników PGR w rozwoju cyfrowym" nie zlecało oraz nie przeprowadziło we własnym zakresie analizy rzeczywistych potrzeb beneficjentów Programu, a wstępne założenia były znacząco zaniżone w stosunku do liczby gmin, a także osób uprawnionych do skorzystania z Programu (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 2).

(akta kontroli str. 216-557, 2024-2043)

1.3. CPPC w dniu 28 lipca 2021 r. podpisała z Politechniką Łódzką (dalej: Partner lub PŁ) list intencyjny mający na celu zainicjowanie wspólnej realizacji Projektu.

Jak wyjaśnił Dyrektor, Beneficjent wybrał Partnera zgodnie z ustawą wdrożeniową w trybie niekonkurencyjnym. Z uwagi na ramy czasowe podejmowanych działań, analiza zasobów jakimi dysponowała Politechnika Łódzka nie została udokumentowana, jednakże Partner został wybrany na podstawie kilku czynników,

takich jak doświadczenie w realizacji projektów grantowych, a także nowoczesne zaplecze technologiczne, sprzętowe i lokalowe umożliwiające sprawną realizację Projektu.

Umowa o partnerstwie w celu wspólnej realizacji Projektu pn. „Cyfrowa Gmina” (dalej: Uop) została zawarta natomiast 29 września 2021 r.

CPPC jako lider Projektu był odpowiedzialny między innymi za:

- złożenie wniosku o dofinansowanie Projektu,
- prawidłową, rzetelną i terminową realizację uprawnień i obowiązków wynikających z Decyzji o dofinansowaniu Projektu w relacji z IP,
- koordynację i zapewnienie spójności działań Stron w trakcie realizacji Projektu,
- koordynację działań Partnera przy realizacji zadań zawartych w Projekcie oraz wspieranie Partnera w realizacji powierzonych zadań,
- przedkładanie wniosków o płatność do IP,
- monitorowanie wskaźników zadeklarowanych we Wniosku o dofinansowanie.

Partner Projektu był z kolei odpowiedzialny między innymi za:

- organizację naboru wniosków grantowych, w tym z wykorzystaniem własnych narzędzi do składania wniosków aplikacyjnych przez podmioty aplikujące o grant,
- udzielanie odpowiedzi na pytania wnioskodawców podczas naboru wniosków grantowych,
- przekazanie informacji o wynikach oceny do wnioskodawców, w tym listy dokumentów niezbędnych do podpisania umowy o powierzenie grantu dla podmiotów, których projekty zostały wybrane do dofinansowania,
- przeprowadzenie procesu zebrania i analizy poprawności dokumentacji niezbędnej do zawarcia umów o powierzenie grantu oraz realizacji zadań związanych z ich zawarciem,
- przekazanie przygotowanych i kompletnych umów o powierzenie grantu do zawarcia przez Lidera, a także ich późniejszego rozliczania,
- bieżący kontakt z grantobiorcami (w tym aspekcie – gminami), w tym monitoring i sprawozdawczość z wykorzystaniem własnych narzędzi do raportowania i rozliczania grantów,
- wypłaty grantów grantobiorcom, raportowania do Lidera o stanie realizacji prac w zakresie realizowanych zadań w Projekcie,
- przeprowadzanie kontroli realizacji Umów o powierzenie grantu (na mocy zawartego aneksu nr 2 do Uop usunięto z zadań CPPC, a dodano do zadań Partnera).

Na mocy aneksu nr 3 z dnia 13 maja 2024 r. część obowiązków została przejęta przez Beneficjenta w związku ze stanowiskiem Partnera z 26 lutego 2024 r. (opisanym w pkt 2.3. nin. wystąpienia). Na mocy aneksu katalog zadań CPPC rozszerzono o weryfikację wniosków rozliczających grant złożonych przez grantobiorców w 2024 r., przekazywanie grantobiorcom informacji o wynikach oceny tych wniosków, a także o przekazywanie grantobiorcom informacji oraz listy dokumentów niezbędnych do podpisania aneksu do umowy o powierzenie Grantu.

Za realizację zakresu rzeczowego Projektu, na podstawie Uop, odpowiedzialny był Zespół Projektowy tj. organ wykonawczy i zarządzający działający na podstawie wewnętrznego regulaminu i ustalonej struktury organizacyjnej. Do jego zadań należało, m. in. opracowanie harmonogramu realizacji zadań i jego aktualizacja, bieżące zarządzanie realizacją i finansami Projektu, przedkładanie w imieniu

Beneficjenta wniosków o płatność, pozyskiwanie, gromadzenie i archiwizacja dokumentacji, a także planowanie i sprawozdawczość w zakresie realizacji Projektu, proponowanie działań zapobiegawczych lub korygujących.

W § 11 Uop wskazało, że w celu prawidłowej realizacji zadań powołany zostanie Komitet Sterujący, w którego skład mieli wejść przedstawiciele obu stron. Komitet Sterujący nie rzadziej niż raz na kwartał powinien podejmować decyzje w powierzonych mu sprawach na posiedzeniach dokumentowanych w formie protokołu. Do zadań Komitetu Sterującego należało m.in. określenie planów prac i wspólnej strategii realizacji Projektu, opiniowanie projektów zmian Decyzji o dofinansowaniu Projektu, identyfikowanie ryzyk i proponowanie działań zapobiegawczych, monitorowanie i ocena postępu realizacji Projektu, zatwierdzenie dokumentów opracowanych przez Zespół Projektowy, wydawanie zaleceń i rekomendacji Zespołowi Projektowemu oraz informowanie stron o stwierdzonych nieprawidłowościach, zagrożeniach i ryzykach na każdym etapie realizacji Projektu wraz z przedłożeniem propozycji działań korygujących i naprawczych.

(akta kontroli str. 559-671, 2052-2059)

1.4. Dyrektor CPPC Decyzją nr 4/2021 z dnia 19 października 2021 r. w celu zapewnienia rozdzielności funkcji w realizacji Projektu, w którym CPPC pełniło funkcję IP oraz Beneficjenta Projektu, powołał Zespół Kontrakcji Projektu który miał za zadanie ocenę wniosku o dofinansowanie Projektu, a także Zespół Wdrażania Projektu realizujący zadania określone dla IP w zakresie procesu weryfikacji wniosków o płatność oraz nakładania korekt finansowych w Projekcie. Decyzja ta miała zastosowanie do zadań realizowanych od dnia 20 września 2021 r.

W dniu 2 listopada 2021 r. powołano z kolei koordynatora Projektu odpowiedzialnego za koordynację i nadzór w Projekcie po stronie Beneficjenta.

Zastępca Dyrektora CPPC w celu realizacji zadań wynikających z Uop, powołała następnie 9 lutego 2022 r. zespół ds. realizacji projektu pozakonkursowego pn. „Cyfrowa Gmina”²², tj. Zespół Projektowy składający się z 13 osób odpowiedzialnych za realizację Projektu po stronie CPPC. Decyzja ta miała zastosowanie do zadań realizowanych od dnia 3 stycznia 2022r. do momentu zakończenia okresu realizacji Projektu określonego w decyzji o dofinansowaniu Projektu, a nadzór nad jej realizacją przypisano Koordynatorowi Projektu.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC pierwsza decyzja o powołaniu zespołu projektowego została podpisana 9 lutego 2022 r., z uwagi na zmiany organizacyjne na przełomie 2021 i 2022 roku następujące w CPPC. Do tego czasu zadania po stronie Beneficjenta były realizowane przez pracowników Departamentu Kompetencji Cyfrowych (w roku 2021), a po ww. zmianach organizacyjnych przez pracowników Departamentu Naboru Projektów (w roku 2022).

W trakcie realizacji Projektu nie powołano Komitetu Sterującego co naruszało § 11 Uop, gdyż powinien być on powołany w terminie 14 dni roboczych po wydaniu Decyzji o dofinansowaniu (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 3). W wyniku niepowołania ww. komitetu oraz niedokonania stosownych zmian w Uop, część zadań Komitetu takich jak zatwierdzenie dokumentów opracowanych przez zespół projektowy, wydawanie zaleceń i rekomendacji zespołowi projektowemu lub opracowanie oraz zatwierdzenie trybu oraz zasad przepływu informacji i komunikacji w partnerstwie były realizowane przez Koordynatora Projektu po stronie CPPC. Ponadto, posiedzenie Komitetu miały być forum regularnej wymiany informacji i proponowania strategicznych rozwiązań związanych z realizacją Projektu.

Na potrzeby realizacji Projektu PŁ opracowała dwie procedury tj. procedurę kontroli grantów oraz procedurę rozliczania grantów. Procedury te zostały 28 listopada 2022

²² Nr POPC.05.01.00-00-0001.21.

r., po uwzględnieniu uwag IP, zaakceptowane przez Beneficjenta. Procedury te przez IP zostały uznane za wewnętrzną dokumentację Partnera Projektu.

Procedura rozliczenia grantów określała między innymi proces rozliczania wniosków grantowych przez PŁ, a także próbę wydatków podlegających sprawdzeniu²³ oraz obowiązek miesięcznego raportowania liderowi o dokonanych rozliczeniach, w tym o postępie prac, a w przypadku konieczności nałożenia korekty – obowiązek poinformowania lidera w celu wszczęcia odpowiedniej procedury.

Z kolei procedura przeprowadzenia kontroli grantobiorców określała między innymi, że przedmiotowej kontroli na dokumentach zostanie poddane nie mniej niż 3% grantobiorców oddzielnie²⁴ na każdy konkurs grantowy, a w uzasadnionych wypadkach również wyrywkowe kontrole na miejscu.

(akta kontroli str. 672-754, 2060-2073)

1.5. Na podstawie decyzji z 4 października 2021 r. CPPC jako Beneficjent uruchomiło, w formie konkursu grantowego, nabór wniosków na zakup sprzętu komputerowego dla dzieci i wnuków byłych pracowników PGR. Tegoż dnia ogłoszenie o konkursie podano do publicznej wiadomości na stronie CPPC. W ogłoszeniu wskazano, że o dofinansowanie będą mogły ubiegać się gminy popegeerowskie, a Program ma na celu zapewnienie dzieciom i młodzieży z tych terenów równego dostępu do rozwoju cyfrowego. W zamieszczonym komunikacie wskazano także, że więcej szczegółów znajduje się w zakładce dedykowanej Programowi. Na utworzonej stronie internetowej Programu²⁵ 30 września 2021 r. zamieszczono, m.in. informacje o adresatach konkursu wraz z wykazem JST uprawnionych do udziału w konkursie, informacje o alokacji (80 000 tys. zł), o okresie trwania naboru (od 4 października do 5 listopada 2021 r.), a także dokumentację konkursową, tj. regulamin konkursu, wzór umowy o dofinansowanie oraz wzór wniosku o dofinansowanie. Gminy były zobowiązane do złożenia wniosku, w którym miały wskazać szacunkową liczbę osób objętych wsparciem oraz wartości potrzebnego sprzętu z podziałem na komputery stacjonarne, laptopy, tablety, a także planowaną do zakupu liczbę licencji na oprogramowanie, ubezpieczeń oraz usługi dostępu do Internetu.

(akta kontroli 269-347, 755, 1157-1191, 2182-2186)

1.6. W trakcie realizacji Programu dokumentacja konkursowa, na którą składały się regulamin, wzór umowy, kryteria formalno-merytoryczne wyboru projektów, schemat grantowy oraz instrukcja przygotowania wniosku były zmieniane dziesięciokrotnie. Wszystkie zmiany zostały dokonane po rozpoczęciu naboru. W ośmiu przypadkach Beneficjent wystąpił o zmianę do IP uzyskując następnie akceptację, w jednym przypadku zmiana została dokonana na podstawie zaleceń IP, a w jednym przypadku nie wystąpiono o akceptację zmiany do IP²⁶ (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 4).

Analiza zmian w dokumentacji konkursowej wykazała, że:

- Wprowadzono istotne zmiany po upublicznieniu dokumentacji konkursowej po upublicznieniu zasad jego przeprowadzania, przykładowo:
 - 7 października 2021 r. zaakceptowano zmianę polegającą na usunięciu załącznika do umowy stanowiącego wykaz 882 gmin uprawnionych do udziału w konkursie oraz listy PPGR ze wskazaniem miejscowości ich

²³ Weryfikacji podlegało 5 % pozycji wydatków, minimum jedna pozycja wydatków w zakresie rzeczowo-finansowym.

²⁴ W pierwotnej wersji 5%

²⁵ <https://www.gov.pl/web/cppc/wsparcie-ppgr>.

²⁶ Zmiana dotycząca rozszerzenia zakresu danych osobowych powierzonych do przetwarzania Beneficjentem dokonana w Załączniku nr 4 do Umowy - Zakres danych osobowych powierzonych do przetwarzania.

działania, a konkurs rozszerzono dla wszystkich gmin, które uzyskają pozytywną opinię KOWR w zakresie funkcjonowania na terenie gminy zlikwidowanego PPGR oraz występowania na terenie gminy mienia/nieruchomości PPGR, w tym nieruchomości zamieszkiwanych przez byłych pracowników PPGR. W wyniku tej zmiany wprowadzono zobowiązanie beneficjentów do przekazania pozytywnej opinii KOWR wraz z wnioskiem o przyznanie grantu. Ponadto wprowadzono dla gmin obowiązek opracowania i wdrożenia procedury monitorowania projektu. Wydłużono też czas na ocenę wniosków z około 30 dni na około 40 dni oraz wprowadzono definicję zakończenia projektu (data zaakceptowania przez Operatora końcowego rozliczenia projektu granowego);

- 14 października 2021 r. usunięto z Regulaminu zapis sugerujący możliwość użyczenia sprzętu beneficjentom przez gminę i rozszerzono zakres weryfikacji oświadczeń składanych przez beneficjentów ostatecznych²⁷ jakie miała przeprowadzać gmina²⁸. Ponadto, we wzorze oświadczenia dla beneficjenta ostatecznego rozszerzono krąg osób uprawnionych o uczniów oraz ich przodków którzy zamieszkiwali na terenie gminy PPGR (pierwotnie wsparcie przysługiwało w sytuacji zamieszkiwania przez uczniów oraz ich przodków miejscowości, w której funkcjonowało niegdyś zlikwidowane PPGR), a także doprecyzowano, że sprzęt komputerowy będzie przekazany na własność;
- 19 października 2021 r. we wzorze umowy określono, że sprzęt ma być przekazany na własność beneficjenta ostatecznego oraz wykreślono możliwość użyczenia sprzętu;
- 11 lutego 2022 r., tj. po zakończeniu naboru, w Regulaminie oraz w schemacie grantowym zwiększono alokację z 80 000 000 zł na 586 366 068 zł, Zmieniono również stawki grantu za jednostkę komputera, tj. zmniejszono z 3,5 tys. zł na 2,5 tys. zł za komputer stacjonarny lub laptopa oraz z 1,5 tys. zł na 1 tys. zł za tablet. Ponadto, usunięto zapis, że w wyjątkowych przypadkach – na uzasadniony wniosek - możliwy będzie zakup komputera za kwotę powyżej 3,5 tys. zł, a z tabletu za kwotę powyżej 1,5 tys. zł.;
- 22 stycznia 2024 r., tj. po zakończeniu realizacji Programu, dokonano zmiany w Regulaminie oraz schemacie grantowym w zakresie okresu kwalifikowalności wydatków poprzez zastąpienie zapisu "Projekt grantowy powinien trwać maksymalnie 10 miesięcy od dnia podpisania umowy o powierzenie grantu", zapisem "Projekt grantowy trwa nie dłużej niż do dnia 31.12.2023 r."

Zagadnienia związane z wyżej opisanymi zmianami opisano też w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 5. Stwierdzono również, że:

- Informacje o wprowadzonych zmianach zamieszczano, zgodnie z § 7 ust. 5 Regulaminu na stronie internetowej Programu, a także na stronie CPPC w zakładce aktualności. Natomiast w żadnym przypadku nie wskazano terminu, od którego są stosowane zmiany. W ośmiu spośród dziewięciu zbadanych przypadków, w chwili wprowadzenia zmiany, nie udostępniono również poprzedniej wersji regulaminu oraz nie wskazano uzasadnienia zmiany, co stanowiło naruszenie

²⁷ Opiekunów prawnych oraz osoby pełnoletnie składające oświadczenie we własnym imieniu.

²⁸ Pierwotnie ograniczał się do zweryfikowania adresu zamieszkania z listą miejscowości PPGR zamieszczoną w dokumentacji konkursowej w oparciu o zał. 10 do regulaminu konkursu grantowego

§ 7 ust. 5 Regulaminu (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 6).

- W ośmiu przypadkach publikacji informacji o zmianie dokumentacji dokonano w dniu akceptacji przez IP, a w dwóch przypadkach informacje te opublikowano przed uzyskaniem akceptacji zmian przez IP²⁹, co stanowiło naruszenie art. 36 ust. 2 Ustawy wdrożeniowej (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 7).
- W trakcie realizacji Programu, CPPC jako Beneficjent wprowadziło również inne istotne zmiany w jego zasadach, które nie były związane ze zmianami w dokumentacji konkursowej oraz uzyskaniem pisemnej akceptacji IP (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 8). Zmiany te dotyczyły:
 - rozszerzenia Programu o dzieci uczęszczające do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych do klas „0” na przełomie października i listopada 2021 r. (w drodze udzielonych wyjaśnień);
 - wprowadzenia 17 listopada 2021 r., tj. po zakończeniu naboru, w drodze komunikatu, obowiązku dla wszystkich gmin³⁰, które wnioskowały o sprzęt komputerowy dla co najmniej 50 osób szczegółowej weryfikacji oświadczeń beneficjentów ostatecznych w terminie do 16 grudnia 2021 r. Gminy te zobowiązano do uzupełnienia dwóch załączników uszczegóławiających dane uczestników Programu, których nie wskazano w dokumentacji konkursowej, w tym potwierdzenia: zamieszkiwania na terenie gminy PPGR, faktu zatrudnienia krewnego w PPGR oraz stopnia pokrewieństwa z przodkiem pracującym niegdyś w PPGR.
 - 22 listopada 2023 r. poprzez generator wniosków grantowych³¹, w związku z uruchomieniem programu „Laptop dla ucznia”³², przesłano do gmin komunikat o możliwości zwrotu laptopów z Programu. W celu utrzymania wydatku jako kwalifikowalnego zobowiązano gminy do wdrożenia planu naprawczego.

Należy dodać, że w związku z wprowadzeniem obowiązku weryfikacji oświadczeń dla gmin, które wnioskowały o sprzęt komputerowy dla co najmniej 50 osób, Dyrektor Generalny KOWR w piśmie z 26 listopada 2021 r. zawniósł o rozważenie możliwości przedłużenia terminu weryfikacji wniosków przez KOWR do końca I kwartału 2022 r. Wniosek ten nie został uwzględniony przez organizatora Programu.

Zastępca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że obowiązek ten był ustalony znacznie wcześniej. W chwili otrzymania ww. pisma, tj. 1 grudnia 2021 r., proces weryfikacji oświadczeń był na końcowym etapie.

NIK nie podziela tego zdania, ponieważ weryfikacja wniosków została zakończona 9 lutego 2022 r., między innymi ze względu na indywidualne prośby grantobiorców związane z problemami z dodatkową weryfikacją beneficjentów ostatecznych.

(akta kontroli str. 755-771, 788-1003, 1018-1156, 1192-1203, 2078-2081)

²⁹ Regulamin opublikowany 30 września 2021 r. oraz następnie zaktualizowany 3 października 2021 r. został zaakceptowany 4 października 2021 r. oraz regulamin opublikowany 8 października 2021 r. został zaakceptowany 14 października 2021 r.

³⁰ 491 gmin, które wykazały zapotrzebowanie na sprzęt komputerowy poniżej 50 osób były zwolnione z obowiązku weryfikacji oświadczeń.

³¹ Dalej: GWG.

³² Wprowadzonego na mocy ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli (Dz.U. z 2023 r. poz. 1369).

W trakcie realizacji Programu na jego stronie internetowej umieszczano informacje w formie odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania (FAQ). Analiza zmian w powyższych informacjach wykazała, że:

- Pierwszy plik o nazwie „FAQ” opublikowano 17 października 2021 r. i zawierał zbiór 30 pytań wraz z odpowiedziami. Plik ten został usunięty 5 listopada 2021 r., a w jego miejsce dodano plik o nazwie „Pytania i odpowiedzi”, który aktualizowano trzykrotnie (w 2022 r. - 14 czerwca, 8 września oraz 8 grudnia).;
- Ostatnia wersja „Pytań i odpowiedzi” zawierała odpowiedzi na 90 pytań. Plik ten zawierał również odpowiedzi na pytania z pierwotnego pliku o nazwie „FAQ”, jednakże w przypadku dziewięciu spośród trzydziestu pytań zmieniono treść pierwotnej odpowiedzi. Zmiany w przypadku siedmiu odpowiedzi dotyczyły ich uogólnienia lub miały charakter techniczny, lecz w pozostałych dwóch przypadkach miały one wpływ na zmianę metody ustalania okresu trwałości projektu lub zmianę w interpretacji kwalifikowalności kosztu ubezpieczenia oraz usług dostępu do Internetu (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 9).
- Ostatni z plików „Q&A z webinaru 6.12.2022” zawierał odpowiedzi na 80 pytań dotyczących kwestii dotyczących rozliczenia Programu. Został on opublikowany 21 lutego 2023 r. i nie podlegał aktualizacji.

Mimo wprowadzanych zmian w dokumentacji konkursowej, niektóre odpowiedzi nie zostały jednak zaktualizowane w wyniku czego mogły one wprowadzać w błąd grantobiorców (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 9).

Należy zaznaczyć, że w piśmie Dyrektora CPPC rozesłanym do gmin 19 października 2021 r.³³ wskazano, że gminy są zwolnione z monitorowania trwałości sprzętu komputerowego zakupionego w ramach Projektu, co było niezgodne z obowiązującą dokumentacją konkursu (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 9).

Beneficjent, Partner i IP przeprowadzili także 6 webinarów informacyjnych³⁴ dedykowanych odbiorcom konkursu Granty PPGR w ramach, których omawiano między innymi odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania, proces uzupełniania danych niezbędnych w celu potwierdzenia prawidłowości oświadczeń złożonych w ramach naboru, proces podpisywania umów, a także moduł rozliczeniowy w GWG.

W wyniku przeprowadzonego przez NIK badania kwestionariuszowego dotyczącego realizacji Programu 29,9% gmin, które były zobowiązane do weryfikacji oświadczeń i wzięły udział w badaniu, wskazało na występowanie istotnych problemów mających wpływ na sporządzenie wniosku o udział w Programie. Jako najistotniejsze wskazano: krótki czas na przeprowadzenie naboru i weryfikację dokumentów niezbędnych do udziału w programie (83,4%), utrudniony dostęp do informacji lub dokumentów niezbędnych w procesie naboru i weryfikacji dokumentów na potrzeby udziału w programie (82,9%), a także niejasne lub nieprecyzyjne zapisy w dokumentacji konkursowej (72,7%).

(akta kontroli str. 766-787, 1004-1017, 1157-1203, 2138-2165)

1.7. W okresie objętym kontrolą CPPC podejmowało działania mające na celu informowanie o Programie oraz jego promocję. W tym celu przygotowano stronę internetową, prowadzono działania w mediach społecznościowych, przygotowywano

³³ Nr CPPC-IP.66.3.4.2021.

³⁴ Trzy w 2021 r. oraz trzy w 2022 r.

informacje prasowe i przekazywano je mediom, organizowano spotkania informacyjne dla zainteresowanych (webinary). Zadanie te były realizowane bezkosztowo przez Beneficjenta przy wsparciu Wydziału Komunikacji CPPC. Jak wskazała Dyrektor Biura Projektów Własnych działania te nie wymagały dodatkowych nakładów finansowych.

Planowany koszt przewidziany na wszystkie działania informacyjno-promocyjne prowadzone w ramach Projektu³⁵ szacowano na 210 tys. zł. Suma poniesionych kosztów według ostatniego wniosku rozliczającego złożonego do IP 1 sierpnia 2024 r. wynosiła 93,6 tys. zł, z czego 3,7 tys. zł stanowiły koszty poniesione przez Beneficjenta (koszty organizacji spotkań z Partnerem). Pozostałe koszty zostały poniesione przez Partnera i dotyczyły one między innymi kosztu usługi opracowania scenariuszy i nagrania 6 filmów promocyjnych, usługi nagłośnienia z obsługą konferencji oraz zakupu ścianek promocyjnych.

Beneficjent we Wniosku o dofinansowanie, stanowiącym załącznik do Decyzji wskazał, że planowane jest rozesłanie wiadomości z zaproszeniem do składania wniosków do JST uprawnionych do udziału w konkursie mające na celu bezpośrednie dotarcie do wszystkich potencjalnych grantobiorców, jednakże w toku realizacji Projektu nie zrealizowano ww. działania (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 10).

CPPC jako Beneficjent nie posiadało również rozeznania o przyczynach nieprzystąpienia do udziału w Programie wszystkich uprawnionych gmin. Z-ca Dyrektora CPPC wskazała, że docierały jedynie nieoficjalne informacje, zgodnie z którymi były to indywidualne decyzje władarzy gmin.

(akta kontroli str. 1204-1207, 1948-1956)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Beneficjent nierzetelnie sporządził Wniosek o dofinansowanie stanowiący załącznik do Decyzji o dofinansowaniu, gdyż nie uwzględnił w nim danych jakie otrzymał 31 sierpnia 2021 r. od MSWiA w zakresie liczby gmin, w których znajdowały się PPGR lub mienie po zlikwidowanych PGR. We Wniosku wskazano, iż Program będzie skierowany do 882 gmin, mimo iż od 31 sierpnia 2021 r. było wiadomym, że mienie po PPGR znajdowało się na terenie co najmniej 1 463 gmin.

Jak wyjaśnił Dyrektor, we Wniosku Beneficjent wskazał 882 gminy i było to zgodne z danymi brzegowymi przekazanymi 18 sierpnia 2021 r. przez MSWiA i listą gmin. Beneficjent w treści wniosku wskazał, że o wsparcie w formie grantów może ubiegać się łącznie 2 477 gmin, w tym 882 gmin, w których znajdowały się Państwowe Gospodarstwa Rolne. Dodatkowe dane przekazane przez MSWiA 31 sierpnia 2021 r., dotyczące sprzedaży mieszkań na gruntach zlokalizowanych w 1 463 gminach, miały charakter pomocniczy i dotyczyły szerszego zakresu, natomiast wsparcie miało dotyczyć gmin na terenie, których funkcjonowały PPGR i dlatego te dane nie zostały uwzględnione we Wniosku. W konkursie „Granty PPGR”, Beneficjent przyjął, że konieczne jest potwierdzenie statusu gminy jako PPGR przez KOWR. Dopiero po weryfikacji przez KOWR, Gminy mogły wnioskować o granty. Tym samym pierwotna liczba gmin w których znajdowały się PPGR miała jedynie charakter kierunkowy i ogólny nie określając ostatecznej ich liczby.

³⁵ W CPPC nie prowadzono odrębnej ewidencji kosztów działań informacyjnych oraz promocyjnych dla poszczególnych komponentów „Cyfrowej Gminy”, w tym programu „Granty PPGR”.

NIK nie podziela tych wyjaśnień, ponieważ wskazana pierwotnie we Wniosku i w dokumentacji konkursowej liczba 882 gmin obejmowała te, do których był skierowany Program. Natomiast obowiązek weryfikacji statusu „gminy PPGR”, przez KOWR został wprowadzony w trakcie trwania naboru, a więc już po złożeniu Wniosku. Poza tym, opinie KOWR dotyczyły również tych gmin, na których terenie znajdowały się nieruchomości zamieszkałe przez byłych pracowników PPGR.

(akta kontroli str. 6-10, 216-263, 2052-2059)

2. CPPC pomimo tego, że otrzymane z MSWiA wejściowe dane o skali potrzebnego wsparcia dla uczniów ze środowisk popegeerowskich ulegały w krótkim czasie dużym zmianom, np. liczba gmin dotkniętych problemem cyfrowego wykluczenia tych środowisk wzrosła z 882 do 2 264, nie przeprowadziła we własnym zakresie analiz ww. danych, w tym powodów tak istotnych zmian. Zwłaszcza, że ww. zmiany nie wpłynęły na adekwatne zwiększenie liczby uczniów mających zostać objętych wsparciem (14 tys. osób) i na szacowaną kwotę wsparcia (80 000 tys. zł). Nie przeprowadzono też analizy propozycji MSWiA w zakresie ograniczenia wsparcia do uczniów, których sytuacja materialna nie pozwala na zakup komputera. Zdaniem NIK, zaniechanie powyższych analiz było nierzetelne z punktu widzenia obowiązku oszczędnego i racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi. Ostatecznie, doprowadziło to również do rozrostu skali wsparcia z Programu, znacznie ponad oczekiwaną miarę, tj. liczba objętych nim dzieci i uczniów wzrosła do 200 tys. (o 1329%), a alokacja środków na ten cel do 586 366 tys. zł (o 633%).

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora, CPPC nie otrzymało od MSWiA danych źródłowych. Na późniejszym etapie KOWR na polecenie MSWiA aktualizował szacunki, zgodnie ze zwiększającym się zapotrzebowaniem ze strony gmin oraz zwiększeniem liczby podmiotów uprawnionych do aplikowania, potwierdzonych przez MSWiA oraz KOWR. CPPC bazowało na danych otrzymanych z MSWiA (w tym danych z urzędów wojewódzkich) oraz KOWR. Nie zlecono dodatkowych zewnętrznych analiz potrzeb beneficjentów konkursu „Granty PPGR”, niemniej jednak CPPC wzięło pod uwagę doświadczenia z realizacji projektów „Zdalna Szkoła” oraz „Zdalna Szkoła +”, które odpowiadały na potrzeby pandemii COVID-19 (projekty polegały na dosprzętowieniu szkół w celu przygotowania jednostek na warunki nauki zdalnej). Mimo zrealizowania projektu z sukcesem nadal istniało zapotrzebowanie na zakup sprzętu dla wskazanych odbiorców wsparcia, o czym informowali w trybie kontaktów roboczych sami grantobiorcy.

(akta kontroli str. 6-11, 104-121, 216-263, 348-397, 2024-2043)

3. Beneficjent w trakcie realizacji Programu nie powołał Komitetu Sterującego w celu prawidłowego zarządzania partnerstwem do czego zobowiązywał § 11 ust. 1 pkt 1 Uop, a także nie uzyskał zgody IP na zmianę podziału zadań pomiędzy Liderem i Partnerem Projektu, stosownie do § 15 ust. 3 pkt 4 Decyzji o dofinansowaniu.

Jak wyjaśnił Dyrektor w początkowym założeniu, Projekt miał być realizowany metodyką „PRINCE2” gdzie jednym z elementów tej metodyki zarządzania projektem jest utworzenie Komitetu Sterującego. Po podpisaniu Umowy partnerstwa oraz Decyzji o dofinansowaniu Projektu, w początkowej fazie jego realizacji Beneficjent uznał, że prowadzenie Projektu w oparciu o metodykę „Project Cycle Management” (PCM), czyli zarządzanie cyklem życia projektu, będzie dużo bardziej efektywne i przyczyni się do sprawnej realizacji poszczególnych konkursów. Metodyka PCM nie przewiduje takiego elementu jak Komitet Sterujący, jednak w ramach Projektu został powołany Zespół ds.

realizacji projektu pozakonkursowego, na czele którego stał Koordynator Projektu.

Zdaniem NIK, w sytuacji zmiany pierwotnych założeń Programu należało dokonać odpowiednich zmian w UoP po uzyskaniu zgody IP, bowiem tego wymagała Decyzja o dofinansowaniu. Ponadto, brak ww. zmian w umowie powodował, że nieaktualny był określony w niej podział obowiązków. Poza tym, niektóre zadania przypisane Komitetowi Sterującemu, np. zatwierdzanie dokumentów opracowanych przez Zespół Projektowy, wydawanie zaleceń i rekomendacji temu zespołowi były nierealizowane, co mogło mieć wpływ na nadzór realizowany w ramach Programu.

(akta kontroli str. 571-597, 606-616, 628, 2024-2043)

4. Beneficjent nie poinformował pisemnie IP o planowanej zmianie w załączniku nr 4 do wzoru umowy o powierzenie grantu, tj. „zakres danych osobowych powierzonych do przetwarzania”, do czego był zobowiązany zgodnie z § 15 ust. 8 oraz 10 Decyzji o dofinansowaniu. Zmiana ta została opublikowana na stronie Programu 17 listopada 2021 r. i polegała na rozszerzeniu zakresu przetwarzanych danych osobowych przez grantobiorców, tj. dodaniu pkt 4 „Dane uczestników indywidualnych” w ww. załączniku.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, zmiana ogłoszona 17 listopada 2021 r., wynikała z rekomendacji Inspektora Ochrony Danych i była konsultowana z IP w kontaktach roboczych.

(akta kontroli str. 766-767, 1004, 1010-1011, 2078-2096, 2182-2186)

5. Beneficjent dokonywał istotnych zmian w dokumentacji konkursowej już po upublicznieniu zasad Konkursu grantowego, co zdaniem NIK było działaniem nierzetelnym, ponieważ wskazuje na niedostateczne przeanalizowanie dokumentacji przed jej upublicznieniem oraz możliwych do przewidzenia konsekwencji uruchomienia otwartego naboru, a także wpływu dokonywanych zmian na sposób działania zainteresowanych gmin, w tym stworzenie dla nich oraz beneficjentów ostatecznych jasnych i pewnych zasad uzyskania wsparcia. Zmiany te polegały bowiem, na:

- a) rozszerzeniu grupy gmin uprawnionych do udziału w konkursie z 882 planowanych pierwotnie, do wszystkich które uzyskają i prześlą wraz z wnioskiem o przyznanie grantu odpowiednią opinię KOWR (zmiana upubliczniona 7 października 2021 r.);
- b) 8 października 2021 r. usunięto zapisy wskazujące na możliwość użyczenia zakupionego sprzętu beneficjentom ostatecznym wskazując, że chodzi o przekazanie go na własność przez gminę;
- c) 14 października 2021 r. zmieniono treść oświadczeń wymaganych od beneficjentów ostatecznych w ten sposób, że rozszerzono krąg osób uprawnionych o uczniów lub ich przodków, którzy zamieszkiwali na terenie gminy PPGR;
- d) 14 października 2021 r. rozszerzono pierwotny wymóg weryfikacji przez gminy poprawności oświadczeń beneficjentów ostatecznych (§ 4 ust. 14 Regulaminu), w wyniku czego obowiązek weryfikacji uległ rozszerzeniu o konieczność korzystania z danych i rejestrów państwowych będących w zasobach gmin oraz informacji uzyskanych z KOWR;
- e) 11 lutego 2022 r. zmniejszono maksymalne kwoty grantu przypadające na jednostkę sprzętu (laptop, komputer stacjonarny, tablet), usuwając jednocześnie możliwość otrzymania – w uzasadnionych przypadkach – większej jednostkowej kwoty grantu.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, Beneficjent określił najbardziej korzystne warunki prowadzenia konkursów grantowych, z uwzględnieniem zarówno postanowień decyzji o dofinansowaniu, jak i obowiązujących przepisów ze względu na charakter Projektu oraz terminy jego realizacji.

(akta kontroli str. 766-767, 777, 806-819, 1018-1156, 2078-2135)

6. CPPC jako Beneficjent, dla żadnej z badanych dziewięciu zmian dokumentacji konkursowej nie wskazał terminu, od którego miały zastosowanie te zmiany, a w ośmiu przypadkach³⁶ nie udostępnił poprzedniej wersji regulaminu oraz nie wskazał uzasadnienia dla zmiany, co stanowiło naruszenie § 7 ust. 5 Regulaminu. Zgodnie z tym przepisem każda zmiana powinna być związana z zamieszczeniem na stronie internetowej informacji o zmianie, aktualnej treści regulaminu, uzasadnienia zmiany oraz terminu, od którego stosuje się zmianę. Powinny być również udostępnione poprzednie wersje regulaminu.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, termin publikacji aktualnej dokumentacji konkursowej jest terminem, od którego ona obowiązuje. Informacja o publikacji zaktualizowanych dokumentów, każdorazowo była podawana do publicznej wiadomości w zakładce „Aktualności”. Wcześniejsze wersje dokumentacji konkursowej nie były udostępniane, aby skoncentrować uwagę odbiorców na obowiązujące wersje dokumentów i uniknąć pobrania lub wypełnienia nieaktualnych dokumentów przez grantobiorców. Kolejne zmiany dokumentów implementowane były zgodnie z zapisami Regulaminu Konkursu Grantowego tj. zamieszczane razem z poprzednią wersją Regulaminu wraz z uzasadnieniem zmiany.

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień należy zauważyć, że informacje o zmianach w dokumentacji publikowano zarówno przed ich akceptacją przez IP (patrz: punkt poniżej), jak i po takiej akceptacji, np. zmiana zaakceptowana 29 października 2021 r. została opublikowana 5 listopada 2021 r. Dlatego, właściwsze byłoby przyjęcie, że datą początku obowiązywania zmiany powinna być data jej akceptacji przez IP.

(akta kontroli str. 766-769, 777, 1004-1017, 2182-2186)

7. CPPC w dwóch przypadkach dokonało publikacji dokumentacji konkursowej i jej zmian z naruszeniem art. 36 ust. 2 Ustawy wdrożeniowej. Zgodnie z tym przepisem procedury dotyczące realizacji projektu grantowego, opracowane przez jego beneficjenta, podlegają zatwierdzeniu przez właściwą instytucję. Stwierdzono bowiem, że pierwotny Regulamin Konkursu Grantowego upubliczniony 30 września 2021 r., został zatwierdzony przez IP 4 października 2021 r. Ponadto, 8 października 2021 r. upubliczniono zaktualizowany Regulamin, który został zaakceptowany 14 października 2021 r. Należy zaznaczyć, że zgodnie z § 15 ust. 10 Decyzji o dofinansowaniu, Beneficjent był zobowiązany informować IP o wszystkich planowanych zmianach oficjalnym pismem podpisanym przez osobę upoważnioną. Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora, publikacje z 30 września 2021 r. oraz 8 października 2021 r. miały charakter jedynie informacyjno-promocyjny jednak nabór rozpoczął się dopiero 4 października 2021 r., czyli po podpisaniu przez strony Decyzji o dofinansowanie oraz zatwierdzeniu przez IP dokumentacji konkursowej.

Zdaniem NIK, trudno uznać, że dokumenty regulujące procedurę grantową opublikowane na oficjalnej stronie Programu miały jedynie walor informacyjno-promocyjny, skoro brak było takiego zastrzeżenia. Ponadto, Regulamin upubliczniony 8 października 2021 r. nie stanowił jedynie powielenia pierwotnego dokumentu, lecz zawierał istotne zmiany, np. w zakresie utrzymania środków

³⁶ Publikacji wcześniejszych wersji regulaminu dokonano podczas ostatniej zmiany z 22 stycznia 2024 r.

trwałych i usług nabytych w ramach projektu oraz utrzymania trwałości projektu, a także prawnej formy przekazania sprzętu.

(akta kontroli str. 766-769, 777, 1018-1156, 2182-2186)

8. Beneficjent, w trakcie naboru wniosków o przyznanie grantów oraz po jego zakończeniu, wprowadził poprzez faktyczne działania zmiany w zasadach i trybie udzielania wsparcia z Grantów PPGR, które nie zostały wcześniej zaakceptowane przez IP w sposób określony w § 15 ust. 8 oraz ust. 10 Decyzji o dofinansowaniu, tj.:
- a) przewidziano wsparcie również dla dzieci uczęszczających, w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego, do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (w drodze wyjaśnień). Zdaniem NIK, działanie to było również nierzetelne, ponieważ rzeczywiście ograniczało dostęp do wsparcia dzieciom realizującym roczne przygotowanie przedszkolne w innych rodzajach placówek³⁷;
 - b) 17 listopada 2021 r. rozszerzono wymagania wobec gmin w zakresie weryfikacji prawidłowości oświadczeń składanych przez beneficjentów ostatecznych oraz przedłożenia dwóch rodzajów zestawień dotyczących wyników weryfikacji, o których nie było mowy w dokumentacji konkursowej. Należy przy tym zauważyć, że gminy, które złożyły wnioski o przyznanie grantu nie były w zakresie realizacji ww. wymogów traktowane jednolicie co zdaniem NIK było działaniem nierzetelnym. Zostało bowiem z nich zwolnionych 491 gmin, których wnioski obejmowały do 50 beneficjentów ostatecznych.
 - c) gminy, w których dokonywano zwrotu komputerów zakupionych z Grantów PPGR w związku z uruchomieniem programu „Laptop dla ucznia”, zobowiązano do opracowania planu naprawczego (w celu utrzymania wydatku jako kwalifikowalnego).

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, wszystkie podejmowane działania wynikały z aktualnej dokumentacji konkursowej i założeń Projektu, dlatego nie wymagały zmiany dokumentacji konkursowej oraz zgody IP, ponieważ wsparcie dzieci z placówek publicznych (szkoły podstawowe), w tym uczniowie tzw. klas „0” wynikało z założeń Projektu, weryfikacja oświadczeń przez grantobiorców wynikała z § 4 ust. 14 Regulaminu konkursu, a zwrot laptopów odbywał się na zasadach ustalonych między Beneficjentem a IP.

Zdaniem NIK, w rzeczywistości powyższe działania, nie miały swojego odzwierciedlenia w dokumentacji konkursowej. NIK nie podziela również zdania, że wsparcie zerówek wynikało z założeń Projektu, powyższe wyjaśnienia nie są zgodne z wyjaśnieniami udzielonym 6 czerwca 2024, w których Zastępca Dyrektora CPPC wskazała, że rozszerzenie konkursu o uczniów tzw. klas „0” nastąpiło na przełomie października i listopada 2021 r.

(akta kontroli str. 1157-1202, 1762-1782, 2021-2043, 2102-2121)

9. Udzielanie przez Beneficjenta wyjaśnień w związku z zapytaniami gmin dotyczącymi procedury konkursowej oraz realizacji umowy o powierzenie grantu odbywało się w niektórych przypadkach nierzetelnie, ponieważ nie zapewniało spójnej, pełnej lub aktualnej informacji, i tak:
- a) odpowiedzi na zapytania były niepełne lub niespójne, co mogło prowadzić do błędnej interpretacji wymogów spoczywających na gminach:

³⁷ Art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2024 r. poz. 854).

- pierwotnie wskazano, że koszt ubezpieczenia będzie kwalifikowalny w okresie maksymalnie dwóch lat jeśli, cały koszt ubezpieczenia sprzętu będzie poniesiony w okresie realizacji Projektu (odpowiedź na pyt. nr 5). Natomiast 5 listopada 2021 r. wyjaśnienie otrzymało następującą treść „Zakupy mogą zostać dokonane na okres dłuższy niż 10 miesięcy od podpisania umowy. Warunkiem kwalifikowalności takiego wydatku jest jego dokonanie w okresie realizacji grantu, a kwalifikowalne są wydatki w wysokości proporcjonalnej do okresu realizacji projektu.” W 20 spośród 99 przeprowadzonych kontroli przez PŁ stwierdzono przekroczenie okresu kwalifikowalności ubezpieczenia sprzętu;
 - pierwotnie wskazano, że jeśli cały koszt usługi dostępu do Internetu przez okres dłuższy niż 10 miesięcy zostanie poniesiony w okresie realizacji Projektu to będzie on kwalifikowalny (odpowiedź na pyt. nr 24). Natomiast 5 listopada 2021 r. wyjaśnienie otrzymało następującą treść „Nie, Internet tylko w okresie realizacji Projektu o ile zostanie w całości opłacony w okresie realizacji grantu.” W 5 spośród 99 przeprowadzonych kontroli przez PŁ stwierdzono przekroczenie okresu kwalifikowalności Internetu.
- b) odpowiedzi na zapytania nie były aktualne w stosunku do wprowadzonych zmian. I tak:
- 5 listopada 2021 r. w odpowiedzi na pytanie nr 6 wskazano, że beneficjent ostateczny powinien zamieszkiwać w miejscowości PPGR³⁸, mimo tego, że 14 października 2021 r. usunięto z Regulaminu zapis w zakresie weryfikacji adresu zamieszkania w oparciu o listę miejscowości PPGR zamieszczoną w dokumentacji konkursowej (§ 4 ust. 14 Regulaminu), ponadto 19 października 2021 r. dokonano stosownej zmiany treści oświadczenia beneficjenta ostatecznego;
 - nie zaktualizowano wyjaśnień w wersji „Pytań i odpowiedzi” z 5 listopada 2021 r., chociaż wprowadzono później zmiany powodujące, że treść niektórych wyjaśnień się zdezaktualizowała, i tak: w odpowiedzi na pytanie nr 31 wskazano, że kwota 3,5 tys. to rekomendowana kwota grantu na zakup laptopa i w uzasadnionych przypadkach może być zwiększona, chociaż 11 lutego 2022 r. stosowny zapis wykreślono z wzoru umowy o powierzenie grantu, a także zmieniono kwotę za zestaw komputerowy/laptop z 3500 zł na 2500 zł; z pytania nr 41 oraz 46 wynikało, że gminy mogą pozytywnie zweryfikować oświadczenie osoby, która nie dołącza dokumentów potwierdzających zatrudnienie krewnego w PPGR, chociaż 17 listopada 2021 r. od większości gmin wymagano uzupełnienia wniosku o dwa załączniki zawierające, m.in. poświadczenie informacji dot. zatrudnienia w PPGR przodka.
 - w pytaniu nr 71 „Pytań i odpowiedzi” z 14 czerwca 2022 r. wskazano, że jeśli potencjalny wykonawca zaoferuje sprzęt (komputery stacjonarne, laptopy) za ceny jednostkowe powyżej 2 500 zł/szt. np. - 3 000 a np. oprogramowanie w kwotach niższych niż planowano bez przekroczenia łącznej kwoty z wniosku to takie wydatki (na sprzęt komputerowy przekraczający 2500 zł) zostaną zaakceptowane jako

³⁸ To jest na terenie, której funkcjonował PPGR lub znajdowało się mienie po zlikwidowanym PPGR.

kwalifikowalne, a dokonywanie zmian jest możliwe w zakresie zgodnym z dokumentacją konkursu, natomiast na etapie rozliczania wniosku wydatek za cenę jednostkową powyżej 2 500 zł/szt. za sztukę Operator wskazywał jako koszt niekwalifikowalny wymagający zwrotu środków.

- c) w piśmie CPPC-IP.66.3.4.2021 rozesłanym przez Dyrektora CPPC do gmin 19 października 2021 r. wskazano, że gminy są zwolnione z monitorowania trwałości sprzętu komputerowego zakupionego w ramach Programu, co było niezgodne z obowiązującą dokumentacją konkursu.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, dokument „Pytania i odpowiedzi” ma charakter informacyjny i nie stanowi podstawy do rozliczenia przyznanego grantu. Wszystkich grantobiorców obowiązują zasady wskazane w Regulaminie Konkursu Grantowego.

Jak dodał Dyrektor CPPC, wskazany fragment pisma z 19 października 2021 r. dotyczy okresu trwałości projektu, rozumianego zgodnie z zapisami art. 71 ust. 1 Rozporządzenia 1303/2013, który w Projekcie Cyfrowa Gmina nie występuje.

NIK nie podziela tego zdania, gdyż dokument „Pytania i odpowiedzi” został opracowany w związku z pytaniami na temat zasad konkursu, składania wniosków i podpisywania, był przewidziany w Regulaminie oraz został opublikowany na oficjalnej stronie „Grantów PPGR” wraz z pozostałą dokumentacją konkursową. Ponadto w piśmie tym, nie wskazano odniesień do rozporządzenia, o którym mowa w udzielonych wyjaśnieniach, a pismo te było skierowane wyłącznie do grantobiorców Programu cyt. *„Dlatego też bardzo cieszymy się z tak dużego zainteresowani naszym projektem „Granty PPGR”.*

(akta kontroli str. 766-787, 1157-1191, 1202-1203, 1755-1761, 2074-2096)

10. Beneficjent nie zrealizował zaplanowanego we Wniosku o dofinansowanie działania, bowiem nie rozesłał do uprawnionych do udziału w konkursie JST wiadomości z zaproszeniem do składania wniosków. Czynność tą zaplanowano w celu bezpośredniego dotarcia do wszystkich potencjalnych grantobiorców.

Z-ca Dyrektora CPPC przyznała, że zadaniem organizatora konkursu nie było bezpośrednie kontaktowanie się z poszczególnymi gminami. Konkurs był otwarty i każda zainteresowana lub niezainteresowana gmina miała równy dostęp do informacji o wszystkich konkursach realizowanych w ramach Projektu oraz miała możliwość złożenia wniosku aplikacyjnego.

Dodała też, że aby zapewnić równość dla wszystkich grantobiorców w dostępie do informacji, CPPC realizowało działania informacyjno-promocyjne, a informacje o konkursie były publikowane na oficjalnych stronach internetowych, oraz social mediach CPPC, a przekazywanie informacji w ten sposób ograniczało ryzyko występujące przy zaproszeniach indywidualnych w zakresie nieotrzymania przez Gminę informacji z przyczyn losowych lub technicznych.

Zdaniem NIK, należy jednak zauważyć, że jedynie 71,4% gmin, tj. 1604 spośród 2246 wskazanych CPPC jako uprawnione, złożyło wnioski o przyznanie grantu.

(akta kontroli str. 275-347, 2024-2043, 2060-2073)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia proces przygotowania do realizacji Programu. Pomimo tego, że Konkurs Grantowy na potrzeby realizacji Programu uruchomiono niezwłocznie po zatwierdzeniu Wniosku o dofinansowanie Projektu „Cyfrowa Gmina” i wydaniu decyzji o jego dofinansowaniu, to rozpoznanie skali i zakresu potrzeb, które miał zaspokoić Program było niedostateczne. W tym zakresie oparto się bowiem na informacjach przekazywanych przez MSWiA, bez przeanalizowania zmian zachodzących w tych

danych i ich wpływu na opracowanie ww. wniosku. W tej sytuacji ciężar rozpoznania rzeczywistych potrzeb spoczął na gminach, a wówczas okazało się, że pierwotne założenia Programu zakładające udzielenie wsparcia 14 tys. uczniów na kwotę 80 mln zł dotyczą w istocie ponad 200 tys. osób i 586 mln zł (przy znaczącej redukcji kwoty dofinansowania do zakupu jednego komputera). Zdaniem NIK, takie niedoszacowanie skali przedsięwzięcia i problemów związanych z przyjętym sposobem udzielania wsparcia miało negatywny wpływ na kompletność dokumentacji konkursowej, konieczność dokonywania jej istotnych zmian (np. rozszerzenie naboru z 882 planowanych pierwotnie gmin, do wszystkich które uzyskają odpowiednią opinię KOWR) lub uzupełnień już w trakcie trwania naboru wniosków o przyznanie grantu, a także wprowadzanie nowych obowiązków w ubieganiu się o „Granty PPGR”, jak np. wymóg szczegółowej weryfikacji przez gminy spełnienia wszystkich kryteriów kwalifikujących do wsparcia. Niektóre z wprowadzonych zmian nie zostały zatwierdzone przez CPPC jako IP. Centrum prowadziło działania informacyjne i promocyjne dotyczące Programu, m.in. utrzymując stronę internetową, udzielając wyjaśnień na pytania gmin oraz organizując webinary wspólnie z Partnerem, tj. Politechniką Łódzką. Jednak udzielane wyjaśnienia nie zawsze były jasne, spójne lub zaktualizowane. Ponadto, nie zrealizowano zaplanowanego we Wniosku o dofinansowanie działania, bowiem nie rozesłano do wszystkich gmin uprawnionych do udziału w Konkursie zaproszenia do składania wniosków co, zdaniem NIK mogło przyczynić się do tego, że jedynie 71,4% gmin, tj. 1604 spośród potencjalnie 2246 uprawnionych, złożyło wnioski o przyznanie grantu.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

2. Realizacja Programu oraz nadzór nad jego realizacją

2.1. CPPC w celu realizacji Programu przeprowadziło we współpracy z Politechniką Łódzką, od 4 października do 5 listopada 2021 r., nabór wniosków o przyznanie grantu w ramach konkursu grantowego. W ramach ww. naboru 1604 zostało zweryfikowanych pozytywnie, a 452 wnioski zostały odrzucone, gdyż zostały złożone przez osoby fizyczne. Ostatecznie podpisano 1599 umów o łącznej wartości 584 626,7 tys. zł. Pięciu wnioskodawców nie przystąpiło do podpisania umowy z uwagi na brak funduszy własnych, potrzebnych do zrealizowania Programu lub z powodu zgłoszenia dzieci niekwalifikujących się do Programu z uwagi na zamieszkiwanie w innej niebędącej gminą PPGR. Jeden grantobiorca rozwiązał umowę o wartości 60 tys. zł, ponieważ uznał, że zapotrzebowanie dzieci na dostęp do komputerów został w pełni zaspokojone przez projekty „Zdalna Szkoła+” oraz „Wsparcie szkół Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego związanego z ograniczeniem skutków pandemii COVID-19”.

O przyznanie grantu wnioskowały 1604 gminy (71,4%) z 2246 na których terenie niegdyś funkcjonowały PPGR lub znajdowały się nieruchomości po zlikwidowanych PPGR. W ramach przygotowania konkursu, planowano rozesłanie do JST uprawnionych do wzięcia w nim udziału, wiadomości z zaproszeniem do składania wniosków, które pozwoliłyby na bezpośrednie dotarcie do wszystkich potencjalnych grantobiorców³⁹, czego ostatecznie nie zrealizowano, jak opisano w pkt 1.7 wystąpienia. CPPC nie posiadało rozeznania o przyczynach nieprzystąpienia wszystkich uprawnionych gmin do udziału w Programie.

W ankiecie skierowanej przez NIK do wszystkich JST w Polsce, 24 gminy, które nie złożyły wniosku o przyznanie grantu podały, że nie otrzymały informacji

³⁹ Działanie zaplanowane we Wniosku o dofinansowanie.

o uruchomieniu naboru do programu. Z kolei 115 gmin wskazało, że mieszkańcy nie byli zainteresowani udziałem w tym programie.

Umowy o powierzenie grantu były zawierane pomiędzy CPPC, a grantobiorcami za pośrednictwem Generators Wniosków Grantowych (dalej: GWG), po uprzednim zatwierdzeniu wniosku przez PŁ. Tylko 154 umowy z 1599 (9,6%) zawarto w ciągu 30 dni od daty zatwierdzenia wniosku. W dwóch skrajnych przypadkach podpisanie umów nastąpiło 2 września⁴⁰ oraz 25 sierpnia 2022 r.⁴¹ tj. po upływie odpowiednio 205 i 199 dni od daty zatwierdzenia wniosku przez Operatora. W obu przypadkach grantobiorcy byli wzywani do dokonania korekty dokumentów przed zawarciem umowy (odpowiednio trzy i czterokrotnie).

Dyrektor Biura Projektów Rozwoju Cyfrowego wyjaśniła, że okres naboru i proces podpisywania umów pokrył się z falą narastających zakażeń spowodowanych pandemią COVID-19 oraz wybuchem konfliktu zbrojnego na Ukrainie w lutym 2022 roku, co wywarło znaczący wpływ na funkcjonowanie instytucji publicznych, powodując liczne utrudnienia administracyjne po stronie JST i skutkowało spowolnieniem procedur administracyjnych i przedłużeniem czasu niezbędnego do realizacji procesu podpisywania Umów. Dodała również, że istotnym wyzwaniem po stronie Beneficjenta pozostawała logistyka realizowanego procesu, z uwagi na wielokrotne przekazywanie przez grantobiorców niekompletnych lub błędnie przygotowanych dokumentów niezbędnych do podpisania umowy.

Beneficjent identyfikował problem związany z podpisywaniem umów. Na etapie składania wniosków o płatność jako sposób jego rozwiązania wskazano kontakt z każdą gminą z osobna, u której pojawiły się problemy z przedłożeniem prawidłowych dokumentów. Czynności te były realizowane przez Partnera, ponieważ pracownicy CPPC posiadali dostęp do GWG w ograniczonym zakresie, tj. posiadali podgląd do wniosków, natomiast nie mogli prowadzić korespondencji z grantobiorcami i wzywać ich do uzupełnienia dokumentacji. Potwierdziły to oględziny GWG przeprowadzone 11 czerwca 2024 r. na stanowisku pracownika CPPC.

Jak oświadczyła Dyrektor Biura Projektów Własnych, moduł do komunikacji z grantobiorcami posiadał wyłącznie Operator. CPPC nie identyfikowało takiej potrzeby w związku z podziałem zadań wynikającym z Wniosku o dofinansowanie. W tym celu wykorzystywano inne kanały komunikacji.

W toku kontroli NIK przeprowadzono analizę⁴² dotyczącą terminowości zawierania umów o powierzenie grantu na przykładzie 26 gmin, w wyniku której stwierdzono, że:

- w trzech przypadkach nie wymagano uzupełnienia dokumentacji w celu podpisania umowy, natomiast w pozostałych 23 przypadkach gminy były zobowiązane do dokonania korekty dokumentów co najmniej raz, a w przypadku jednej gminy nawet sześciokrotnie,
- umowy z gminami, od których nie wymagano poprawy lub uzupełnienia dokumentacji zawarto w terminie do 22 dni od daty podpisania umowy ze strony grantobiorcy,

⁴⁰ Gmina Bogatynia pierwszą informację o błędach uniemożliwiających podpisanie umowy otrzymała 16 maja 2022 r. Od ostatniej informacji o błędach, do podpisania ostatniego dokumentu ze strony gminy (1 września 2022 r.), minęło kolejne 79 dni. Grantodawca podpisał umowę ze swojej strony już kolejnego dnia (2 września 2022 r.), która zawierała umowę o przyznanie grantu po upływie 205 dni od zatwierdzenia przez Operatora jej wniosku.

⁴¹ Miasto Łódź pierwszą informację o błędach otrzymało 4 maja 2022 r., czyli po upływie 86 dni od zatwierdzenia przez Operatora wniosku, a umowę zawarto po upływie 199 dni od zatwierdzenia wniosku o przyznanie grantu. Od ostatniej informacji o błędach, do podpisania ostatniego dokumentu ze strony grantobiorcy (3 sierpnia 2022 r.) minęło jedynie 6 dni, natomiast grantodawca podpisał umowę ze swojej strony dopiero po upływie kolejnych 22 dni (25 sierpnia 2022 r.).

⁴² Na próbie 26 umów, w tym 10 o najdłuższym okresie od zatwierdzenia wniosku do zawarcia umowy.

- w przypadku czterech ww. gmin pierwszy komunikat o błędach uniemożliwiających podpisanie umowy / konieczności dokonania korekty dokumentów był przekazywany w terminie od 30 dni do 40 dni, natomiast w pozostałych 19 przypadkach od daty wysłania komunikatu upłynęło od 44 do 96 dni (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 1).
- liczba dni od zatwierdzenia wniosku przez Operatora do zawarcia umowy dla badanej próby średnio wynosiła 101 dni, z czego pierwsza umowa została zawarta po upływie 38 dni, a ostatnia po upływie 205 dni,
- od daty podpisania ostatniego dokumentu przez grantobiorcę do daty podpisania umowy ze strony Beneficjenta średnio mijało około 14 dni.
- wszystkie badane umowy podpisywane były przez jednego pracownika CPPC posiadającego stosowne upoważnienie do zawierania umów.

(akta kontroli str. 1208-1375, 2024-2043)

Według stanu na 25 czerwca 2024 r., w trakcie realizacji Programu zawarto aneksy do umów o powierzenie grantu ze 127 grantobiorcami⁴³. Część z nich zawierała więcej niż jeden aneks⁴⁴.

Aneksy zawarte do końca 2023 r. dotyczyły głównie wydłużenia realizacji Programu lub zmian numeru konta lub danych teleadresowych. Z kolei wszystkie aneksy zawarte w 2024 r. wiązały się z możliwością wydłużenia okresu kwalifikowalności.

Na wyrażenie zgody na wydłużenie realizacji Projektu, grantobiorcy czekali w 2023 r. średnio 11 dni od złożenia wniosku⁴⁵, natomiast na samo zawarcie aneksu, średnio: 46 dni od złożenia wniosku⁴⁶ i 35 dni od jego zaakceptowania⁴⁷ za wyjątkiem aneksu zawartego z Gminą Domaniów, który podpisano po 383 dniach od złożenia wniosku i 376 dni od jego zaakceptowania (co miało związek z kilkukrotnym wezwaniem grantobiorcy do uzupełnienia dokumentów). Wszystkie wnioski złożone w 2024 r. czekały na możliwość zawarcia aneksu do umowy o powierzenie grantu do 10 maja 2024 r., tj. do wprowadzenia zmian w Uop oraz Decyzji o dofinansowaniu.

Z analizy 31 aneksów zawartych z 16 grantobiorcami wynika, iż we wszystkich przypadkach gminy zwracały się z prośbą o możliwość wydłużenia terminu realizacji Projektu, co uzasadniano m.in.:

- w 18 przypadkach przedłużającymi się procesami postępowań przetargowych⁴⁸, bądź koniecznością unieważnienia postępowania i wszczęcia kolejnego,
- w czterech przypadkach - przedłużeniem czasu potrzebnego do przekazania sprzętu ostatecznym odbiorcom,
- w czterech przypadkach, zamiarem wykorzystania oszczędności, które mogły być zagospodarowane na dodatkowy zakup laptopów (po przeprowadzeniu rekrutacji uzupełniającej) lub zakup dodatkowego sprzętu, wyposażenia i oprogramowania,
- w jednym przypadku problemami kadrowymi w urzędzie,

⁴³ W tym: 24 w 2022 r., 74 w 2023 r. i 29 w 2024 r.

⁴⁴ Po trzy aneksy zawarto z gminami: Michałowice, Wilczyn i Korsze, po dwa aneksy m.in. z gminami: Waganiec, Sępólno Krajeńskie, Bytom, Dobra, Pruszków, Skoczów, Mosina, Wrocław oraz Domaniów.

⁴⁵ Od 0 do 36 dni.

⁴⁶ Od 10 do 113 dni.

⁴⁷ Od 4 do 103 dni.

⁴⁸ WOP nr 9 za okres od 1.07.2023 do 30.09.2023 r.

- w czterech przypadkach, gminy skorzystały z możliwości wydłużenia terminu realizacji Projektu w związku ze zmianą dokumentacji konkursowej z dnia 22 stycznia 2024 r., wydłużając ten termin do 31 grudnia 2023 r.

Zgody na zawarcie badanych aneksów każdorazowo wyrażano po przeanalizowaniu uzasadnień wskazanych we wnioskach.

Wszystkie aneksy zawarte w 2023 r. wydłużały okres realizacji Projektu o maksymalnie 2 miesiące. W przypadku gmin, z którymi zawarto więcej niż jeden aneks, okres ten wydłużono im nawet od 71 do 167 dni⁴⁹.

Aneksy zawarte w 2024 r. dotyczyły wyłącznie wydłużenia okresu realizacji Projektu do 31 grudnia 2023 r., w związku z czym wydłużono go o okres od 294 do 341 dni⁵⁰. Po ponownym zweryfikowaniu wniosków rozliczających, wynikły następujące kwoty pozostające do zwrotu gminom: 9 391,42 zł (Jarosław), 38 541,37 zł (Łubowo), 3 753,42 zł (Tarczyn) oraz 1 461,58 zł (Siennica Różana). Ostatecznie, o ponowną ocenę wniosku rozliczającego zawnioskowało 28 grantobiorców Programu, a kwota jaka została uznana za kwalifikowalną po ponownej ocenie wynosiła 308,8 tys. zł. Zmiany dotyczące wyznaczenia okresu realizacji Projektu nie skutkowały wydłużeniem okresu rzeczowej realizacji Projektu powyżej 27 miesięcy, zgodnie z warunkiem określonym w § 15 ust. 7 Decyzji o dofinansowaniu.

(akta kontroli str. 1376-1460, 2102-2121)

2.2. W CPPC, w okresie objętym kontrolą, monitorowaniem i kontrolowaniem realizacji Projektu zajmowało się 20 osób. Cztery w Departamencie Naboru Wniosków, cztery w Biurze Projektów Własnych, osiem w Departamencie Strategii i Wydziale Komunikacji, dwie osoby w Departamencie Prawnym oraz dwie w Departamencie Finansowym.

W okresie naboru wniosków o przyznanie grantu, zadania związane z realizacją Projektu przypisane miała jedna osoba – Koordynator Projektu. Pozostałych 19 osób dołączyło do realizacji tych zadań w okresie: od stycznia 2022 r. do września 2023 r. (najwięcej – 10 osób od lutego 2022 r.).

W ramach struktury organizacyjnej CPPC jako Beneficjenta, poszczególnym pracownikom przypisano m.in. zadania dot.: weryfikowania poprawności informacji i dokumentów składanych przez Partnera Projektu, współpracy z Partnerem w zakresie poprawności realizacji zadań w Projekcie, prowadzenia monitoringu działań finansowo-merytorycznych po stronie JST oraz kontaktu z IP w zakresie potencjalnych ryzyk zdefiniowanych na etapie kontroli. Trzem osobom zatrudnionym w sierpniu i wrześniu 2023 r., przypisano zadania dotyczące analizy dokumentów do umów o przyznanie grantu przesyłanych przez grantobiorców. Miało to związek z zawieraniem aneksami do umów.

W ramach struktury organizacyjnej funkcjonował również Wydział Kontroli Projektów, który wykonywał m.in. zadania związane z kontrolą Partnera Projektu (o której szerzej w punkcie 2.3.).

(akta kontroli str. 1461-1496)

W ramach monitoringu, na etapie przyjmowania wniosków o przyznanie grantu oraz podczas procesu podpisywania umów, Zespół Projektowy sporządzał raporty działań w ramach Projektu. Powstawały one w interwałach cotygodniowych⁵¹. W okresie od

⁴⁹ 167 dni (Michałowice), 146 dni (Wilczyn), 144 dni (Korsze), 120 dni (Wrocław, Waganiec), 116 dni (Mosina), 114 dni (Dobra), 105 dni (Skoczów), 97 dni (Bytom, Domaniów), 90 dni (Sępólno Krajeńskie), 71 dni (Pruszków).

⁵⁰ 341 dni (Jarosław), 301 dni (Łubowo), 290 dni (Tarczyn), 294 dni (Siennica Różana).

⁵¹ Pierwszy Raport sporządzono za okres od 25.11.2021 r. do 02.12.2021 r., ostatni za okres od 21.07.2023 r. do 27.07.2023 r.

lipca 2022 r. do lipca 2023 r. sporządzano również zestawienia⁵², na podstawie których monitorowano liczbę zakupionego sprzętu (w podziale na komputery, laptopy, tablety), liczbę oprogramowania, dostępu do Internetu oraz ubezpieczenia wraz z ich wartościami, a także przyznaną kwotą. Od lipca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. nie sporządzano raportów monitorujących.

CPPC prowadziło cykliczną analizę wskaźników związaną ze składaniem kolejnych wniosków o płatność. Wnioski te, zgodnie z wymaganiami Projektu i IP, zawierały m.in. wyniki monitorowania oraz stanowiły realizację obowiązków sprawozdawczych. Za ich pośrednictwem, przekazywano również informacje o postępie rzeczowym realizacji Projektu.

Ponadto, w ramach spotkań statusowych prowadzono analizy poszczególnych działań, które miały przełożenie na informacje przekazywane w postaci komunikatów i pism przekazywanych do grantobiorców (informacje w GWG) oraz IP (pisma, SL2014). W trakcie realizacji Projektu, odbyły się 24 takie spotkania⁵³.

Do prowadzenia monitoringu Projektu wykorzystywano też GWG. Oględziny przeprowadzone w zakresie jego funkcjonalności udostępnionej CPPC wykazały, że CPPC mogło generować raporty jedynie na etapie składania wniosków o przyznanie grantu⁵⁴ i działał tylko jeden z trzech przewidzianych raportów. Raport „Polecenia wypłaty” nie wygenerował się, a raport „Lista rankingowa PGR” nie przedstawiał aktualnych danych. Jak oświadczył pracownik CPPC uczestniczący w oględzinach, ww. raporty nie były wykorzystane w trakcie realizacji Projektu przez Lidera.

W trakcie oględzin nie udało się wygenerować raportów dedykowanych modułowi rozliczeń. Jak oświadczyła Dyrektor Biura Projektów Własnych, dane dotyczące rozliczeń były przekazywane drogą mailową po zidentyfikowaniu takiej potrzeby. W trakcie realizacji nie występowała potrzeba takiej funkcjonalności po stronie CPPC, ponieważ informacje te były pozyskiwane mailowo od Operatora.

(akta kontroli str. 617-627, 1497-1541)

W trakcie spotkań statusowych, podjęto decyzję m.in. o stworzeniu narzędzi wspierających proces monitorowania postępu prowadzonych postępowań zakupowych oraz pomocnych w diagnozie problemów grantobiorców. W efekcie, Partner Programu czterokrotnie zwracał się z prośbą do JST o wypełnienie ankiet informacyjnych⁵⁵. Dyrektor Biura Projektów Rozwoju Cyfrowego wskazała, że ich treść była uzgadniania wspólnie między Beneficjentem i Partnerem oraz na bieżąco aktualizowana według potrzeb każdej ze stron.

(akta kontroli str. 2024-2043)

Ankiety z 29 kwietnia 2022 r. zorganizowano w odpowiedzi na pojawiające się informacje dotyczące potencjalnych problemów w zakresie dostaw sprzętu komputerowego. Następnie, 23 maja 2022 r. przeprowadzono ankietę w zakresie problemów dotyczących zakupu i dostaw sprzętu IT, a udział w niej wzięły 544 gminy⁵⁶.

⁵² Excel pn. Raport PPGR.

⁵³ 19 w formie zdalnej oraz 5 stacjonarnie.

⁵⁴ Raporty pn. „Wszystkie wnioski PGR”, „Lista rankingowa PGR”, „Polecenia wypłaty”.

⁵⁵ Ankiety zostały wysyłane przez Partnera Projektu za pomocą Generатора Wniosków Grantowych w dniach 29.04.2022 r., 23.05.2022 r., 05.07.2022 r. oraz 21.09.2022 r.

⁵⁶ W 60 przypadkach (10,8 %), w odpowiedzi na zadane pytanie o powód nierozpoczęcia do dnia 23 maja 2022 r. procedury zakupowej, gminy wskazały na późny termin podpisania umowy, albo że nie została ona do tego czasu podpisana.

Dyrektor Biura Projektów Rozwoju Cyfrowego wskazała, że ankiety zostały przygotowane w taki sposób, aby zdiagnozować u grantobiorców sposób realizacji postępowań oraz zorientować się w możliwych problemach natury formalnej. Dane w nich zawarte analizowane były zarówno przez Beneficjenta jak i Partnera na spotkaniach zespołów projektowych. Pozwoliły na podjęcie stosownych kroków w zakresie wsparcia grantobiorców, np. poprzez organizację tematycznych webinarów informacyjnych⁵⁷.

W trzeciej ankiecie, przesłanej 5 lipca 2022 r., wzięło udział 1487 gmin. 233 gminy (15,7%) poinformowały, że przekazały już sprzęt odbiorcom końcowym, a pozostałe 1254 gminy (84,3%) wskazały termin planowanego przekazania.

Z ostatniej ankiety, wysłanej 21 września 2022 r., wynikało, że do dnia 7 października 2022 r. sprzęt odbiorcom końcowym przekazały 1592 z 1598 gmin (99,6%). Pozostałe 6 gmin przekazało sprzęt częściowo, wskazując daty planowanego zakończenia tej czynności. Z ankiety wynikało ponadto, że 1159 gminom (72,5%) zostały po zakupie sprzętu IT oszczędności, jednakże tylko 19 z nich zadeklarowało, że planuje dodatkowy nabór i zakup sprzętu.

(akta kontroli str. 1542-1609, 2078-2096)

2.3. Sprawowanie nadzoru nad poprawnością realizacji zadań przez Partnera zostało przypisane Koordynatorom Projektu. Ponadto, czterem pracownikom przypisano weryfikację poprawności informacji i dokumentów składanych przez Partnera, stanowiących wkład merytoryczny do wniosków o płatność przekazywanych IP. W celu zapewnienia prawidłowości realizowanych zadań, pracownicy analizowali także działania finansowo-merytoryczne po stronie JST oraz protokoły pokontrolne.

W toku kontroli zwrócono uwagę na fakt, że otrzymane od Partnera dane dot. wniosków rozliczeniowych⁵⁸ zawierały nierzetelne informacje o cenach jednostkowych sprzętu, w tym: komputerów, laptopów i tabletów oraz cenach ubezpieczenia i Internetu⁵⁹.

(akta kontroli str. 1610-1612)

Dyrektor Biura Projektów Własnych wyjaśniła, że raport generowany z GWG zawierał błędy w przypadku, gdy grantobiorca wprowadził błędne dane we wniosku rozliczającym grant. Weryfikatorzy po stronie Partnera w trakcie weryfikacji wniosków ustalali prawidłowe ceny jednostkowe na podstawie wartości oraz ilości sprzętu ujętego w tym wniosku, a także załączonych dokumentów finansowych oraz korespondencji z grantobiorcami.

W trakcie realizacji programu CPPC nie identyfikowało problemów w zakresie realizacji zadań powierzonych Partnerowi. Dopiero w lutym 2024 r. wskazano na problem dot. współpracy przy procesie zamykania projektu o czym szerzej poniżej, w pkt 2.3.

(akta kontroli str. 1657-1676, 2097-2101)

W dniu 22 stycznia 2024 r. dokonano zmian § 4 ust. 11 Regulaminu Konkursu Grantowego, wydłużających okres realizacji Programu do 31 grudnia 2023 r. Poprzednie uregulowania stanowiły, że realizacja powinna trwać maksymalnie 10 miesięcy od dnia podpisania umowy o powierzenie grantu. Warunkiem zawarcia aneksu do Umowy o powierzenie grantu, było zgłoszenie się przez gminę do Beneficjenta. Sposób informowania o tej zmianie nie zapewnił grantobiorcom

⁵⁷ Webinar dot. zamówień publicznych przeprowadzono 27 czerwca 2022 r. za pomocą platformy ClickMeeting.

⁵⁸ Zestawienie Excel pn. „Raport_wnioskow_rozliczeniowych_pgr_03_07”.

⁵⁹ Np. w Gmina Domaniów wykazała następujące ceny jednostkowe: komputera w wysokości 23 517 600,00 zł, laptopa w wysokości 20 233 500,00 zł oraz tabletu w wysokości 8 351 700,00 zł. Gmina Barwice wykazała: ceny jednostkowe: komputera w wysokości 249 321,00 zł, laptopa w wysokości 249 075,00 zł oraz tabletu w wysokości 89 298,00 zł. Miasto Chelmino wykazało cenę za ubezpieczenie w wysokości 20 000 000,00 zł.

bieżącego dostępu do istotnych informacji oraz powodował ich nierówne traktowanie. Ponadto, zmiana została dokonana z naruszeniem § 15 ust. 10 Decyzji o dofinansowaniu, gdyż wprowadzono ją już po zakończeniu realizacji Projektu (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 2).

Beneficjent, 19 lutego 2024 r., zwrócił się do Partnera o zwiększenie zaangażowania w proces rozliczenia projektu oraz zakończenia wszystkich czynności zamykających projekt. W odpowiedzi Partner poinformował, że wypełnił wszystkie zadania związane z realizacją projektu objęte uzgodnionym wnioskiem o dofinansowanie oraz dokonał, m.in. zweryfikowania 1598 wniosków rozliczających w ramach konkursu „Granty PPGR”. Podkreślił również, że zmian w dokumentacji konkursowej dokonano po zakończeniu realizacji projektu, tj. 21 stycznia 2024 r. oraz bez uzgodnienia z Partnerem. Wskazał, że wydłużenie okresu kwalifikowalności bez żadnych ograniczeń co do katalogu wydatków, które mogły zostać objęte refundacją, powoduje konieczność ponownej weryfikacji wniosków w liczbie znacznie wykraczającej poza zasoby zaplanowane do obsługi procesów w okresie trwałości.

Beneficjent, w związku ze stanowiskiem PŁ. zdecydował o przejęciu części obowiązków Partnera niezbędnych do rozliczenia wniosków grantowych⁶⁰. Takie zmiany w Projekcie wymagały również aneksu do Decyzji o dofinansowaniu⁶¹.

Dyrektor Biura Projektów Własnych oświadczyła, że po zakończeniu okresu kwalifikowalności, tj. po 31 grudnia 2023 r., mimo przejęcia części obowiązków związanych z procesem aneksowania, a następnie zaktualizowania rozliczenia wniosku - proces ten odbywał się poza GWG. To narzędzie z uwagi na zakończenie okresu kwalifikowalności Projektu nie mogło zostać wykorzystane w celu aktualizacji danych dla umów, które zostały aneksowane po 31 grudnia 2023 r. Od 1 stycznia 2024 r. zmiany w umowach oraz we wnioskach przesyłano do grantobiorców przez E-PUAP, a monitoring tych danych prowadzono w arkuszu Excel opracowanym i aktualizowanym w CPPC. Jak dodała, Partner od 1 stycznia 2024 r. nie świadczył wsparcia w głównej mierze ze względu na ograniczoną dostępność zasobów kadrowych dedykowanych dla Projektu.

CPPC skierowała do Operatora także dwa pisma z 7 i 9 maja 2024 r. z prośbą o przekazanie dokumentacji niezbędnej do prawidłowego rozliczenia Projektu⁶², a także pismo z 12 lipca 2024 r. z ponowną prośbą o udzielenie odpowiedzi na ww. pisma.

W trakcie kontroli odstąpiono od analizy korespondencji prowadzonej z 20 wybranymi grantobiorcami przy użyciu adresu mailowego Programu wskazanego na stronie internetowej Programu⁶³, gdyż w toku kontroli CPPC przedstawiło tylko jedną wiadomość mailową, mimo iż w toku kontroli przeprowadzanych w gminach ustalono, że takich wiadomości skierowanych na oficjalny adres mailowy było więcej (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 3).

Pomimo przejęcia od lutego 2024 r. obowiązków związanych z rozliczaniem wniosków, CPPC nie dysponowało pełną i aktualną dokumentacją związaną z projektem (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 4).

(akta kontroli str. 1613-1676, 2198-2208)

⁶⁰ Po uzyskaniu zgody IP z 28.03.2024 r.

⁶¹ Aneks nr 6 z dnia 10.05.2024 r.

⁶² Między innymi lista zwrotów środków oraz wydatków niekwalifikowalnych, przekazanie, korespondencji mailowej ze skrzynek pocztowych służących do obsługi poszczególnych konkursów czy informacji do kiedy zapewniony będzie dostęp i wsparcie techniczne do GWG.

⁶³ Granty.ppgr@cppc.gov.pl.

Beneficjent zobowiązany był do realizacji projektu „Granty PPGR” w oparciu o harmonogramy będące załącznikami do Decyzji o dofinansowaniu⁶⁴. Pomiedzy przyjętymi harmonogramami, a ich realizacją istniały jednak rozbieżności. Przykładowo, pierwotny harmonogram Projektu przewidywał wypłaty grantów w październiku 2021 r. (109 375 970,50 zł) oraz w styczniu 2022 r. (402 568 374,25 zł), a do tego czasu poniesiono jedynie wydatki związane z obsługą Projektu w wysokości 123 546,17 zł. Z kolei wypłata środków grantowych w wysokości 140 674 460,74 zł zrealizowana w lutym 2022 r. nie była ujęta w zaktualizowanym i obowiązującym wówczas harmonogramie. W październiku 2022 r. zaplanowano w harmonogramie wypłaty środków grantowych w wysokości 47 871 403,73 zł, z czego zrealizowano jedynie 1 788 313,20 zł. Ww. kwoty wprowadzono do harmonogramu podczas kolejnej aktualizacji⁶⁵.

Z-ca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że wzory harmonogramu rzeczowo-finansowego (dalej „HRF”) i harmonogramu płatności (dalej: „HP”) stanowią załączniki do Decyzji o dofinansowaniu. Beneficjent jest zobowiązany przekazywać do IP aktualne załączniki np. w trakcie procedury zatwierdzania wniosków o płatność lub aneksowania Decyzji o dofinansowaniu – jeśli zakres zmian tego wymaga.

(akta kontroli str. 1677-1689, 2102-2121)

W trakcie realizacji programu, Partner wielokrotnie wskazywał na zaistniałe w tym czasie problemy. Wiązały się one m.in. z wydłużonym okresem podpisywania umów o powierzenie grantu z uwagi na błędy w załączanych przez grantobiorców dokumentach⁶⁶ oraz wydłużeniem prac nad modulem rozliczenia grantu, z uwagi na oczekiwanie, na odpowiedź od Lidera projektu. Funkcjonalność GWG pozwalającą na złożenie wniosku rozliczającego grant w konkursie udostępniono 2 grudnia 2022 r.⁶⁷. Zgłaszano również problemy związane ze wstrzymaniem weryfikacji części wniosków i kontroli w JST, w związku z oczekiwaniami na stanowisko Lidera w problematycznych kwestiach dotyczących rozliczenia grantu, np.: oświadczeń VAT, lokat overnight⁶⁸. Wpływ zapytania odnotowano 17 marca 2023 r., a CPPC swoją interpretację przedstawiło 12 czerwca 2023 r.

Ponadto wskazywano na wydłużony okres weryfikacji wniosków rozliczających z powodu braków w przedłożonej przez grantobiorców dokumentacji⁶⁹ oraz na wstrzymanie omyłkowych zwrotów środków z Grantów PPGR od JST na konta PŁ z powodu braku odpowiedzi Lidera na pisma w tej sprawie skierowane przez Gminy do CPPC⁷⁰.

(akta kontroli str. 1690-1698)

W okresie objętym kontrolą CPPC przeprowadziło u Partnera sześć kontroli. Wszystkie obejmowały weryfikację poprawności przeprowadzenia procedury udzielania zamówień na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych (dalej: Pzp). Zrealizowano kontrole ex-post sześciu postępowań⁷¹, w tym czterech na dostawę

⁶⁴ Załącznik nr 4 „Harmonogram rzeczowo-finansowy” oraz załącznik nr 5 „Harmonogram płatności”.

⁶⁵ Aneks nr 3 do Decyzji obowiązujący od 25.04.2023 do 18.09.2023 r.

⁶⁶ WOP nr 3 za okres od 1.03.2022 do 30.04.2022 r. oraz WOP nr 4 za okres od 1.05.2022 do 31.07.2022 r.

⁶⁷ oraz WOP nr 5 za okres od 1.08.2022 do 31.10.2022 r.

⁶⁸ WOP nr 7 za okres od 1.02.2023 do 31.03.2023 r. WOP nr 8 za okres od 1.04.2023 do 30.06.2023 r., WOP nr 9 za okres od 1.07.2023 do 30.09.2023 r. oraz WOP nr 10 za okres od 1.10.2023 do 30.11.2023 r.

⁶⁹ WOP nr 7 za okres od 1.02.2023 do 31.03.2023 r. WOP nr 8 za okres od 1.04.2023 do 30.06.2023 r.

⁷⁰ WOP nr 9 za okres od 1.07.2023 do 30.09.2023 r. oraz WOP nr 10 za okres od 1.10.2023 do 30.11.2023 r.

⁷¹ 1) „Wykonanie usługi rozbudowy GWG” - umowa na kwotę 290 tys. zł brutto, 2) „Wykonanie usługi rozbudowy i opieki technicznej GWG” - umowa na kwotę 170 tys. zł brutto, 3) „Dostawa 11 szt. laptopów w ramach Projektu Cyfrowa Gmina” - umowa na kwotę 51,2 tys. zł brutto, 4) „Dostawa 6 szt. laptopów wraz z niezbędnymi akcesoriami” - umowa na kwotę 86 tys. zł brutto, 5) „Dostawa sprzętu: routery, monitory, urządzenia wielofunkcyjne oraz laptopy” - zawarto trzy umowy o łącznej wartości 68,6 tys. zł brutto, 6) „Dostawa sprzętu komputerowego, w

laptopów, komputerów stacjonarnych, monitorów, tabletów, sprzętu (routerów, urządzeń wielofunkcyjnych) oraz dwóch postępowań na wykonanie usługi rozbudowy i opieki technicznej GWG.

W wyniku kontroli postępowania na „Dostawę 6 szt. laptopów wraz z niezbędnymi akcesoriami”, w wyniku którego zawarto umowę na kwotę 86 tys. zł brutto, stwierdzono naruszenie skutkujące pomniejszeniem wydatków kwalifikowalnych. Wykazano, że Zamawiający dokonał dyskryminującego opisu specyfikacji technicznej. Wobec powyższego, zastosowano obniżoną stawkę procentową w wysokości 5% korekty. Mimo złożonych przez Partnera zastrzeżeń, IP podtrzymała ustalenie skutkujące nałożeniem korekty finansowej w wysokości 5%.

W wyniku kontroli postępowania na „Dostawę 11 szt. laptopów w ramach projektu Cyfrowa Gmina”, w wyniku którego zawarto umowę na kwotę 51,2 tys. zł brutto, stwierdzono uchybienie w zakresie niedochowania terminu określonego w art. 448 ustawy Pzp, tj. wymogu publikacji ogłoszenia o wykonaniu zamówienia w terminie 30 dni od realizacji umowy. Nie stanowiło to podstawy do pomniejszenia wydatków kwalifikowalnych⁷².

W przypadku czterech pozostałych kontroli nie stwierdzono naruszeń, które skutkowałyby pomniejszeniem wydatków kwalifikowalnych.

(akta kontroli str. 1699-1761)

Beneficjent zobowiązany był również do monitorowania zadań realizowanych przez grantobiorców na podstawie umów o powierzenie grantu⁷³. Dokumentację w zakresie kontroli i rozliczeń⁷⁴ opracował Partner Projektu, a Beneficjent dokonał jej weryfikacji, wskazał na potrzebę niezbędnych modyfikacji oraz ją zaakceptował.

Obowiązki związane z przeprowadzaniem kontroli realizacji umów, od 10 maja 2022 r.⁷⁵ przekazano Partnerowi Projektu. W wyniku realizacji tych zadań Partner przekazał 99 raportów z przeprowadzonych kontroli.

(akta kontroli str. 2024-2043)

Koordinacja przez Beneficjenta działań w zakresie zapewnienia jednolitego stosowania wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków przez Operatora nie była wystarczająca, ponieważ stwierdzono przypadki odmiennego, niż w wyjaśnieniach udzielonych przez CPPC, podejścia Operatora do ww. kwestii. W co najmniej siedmiu⁷⁶ z 99 ww. kontrolach za wydatki niekwalifikowalne uznano przekroczenie limitu 2 500 zł/szt za sprzęt komputerowy co było niespójne z treścią odpowiedzi na pytanie 71 „Pytań i odpowiedzi” z 14 czerwca 2022 r. (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 5).

(akta kontroli str. 1755-1761)

O postępach w realizacji programu informowano IZ za pośrednictwem sprawozdań rocznych stanowiących wkład do sprawozdania z realizacji POPC. Sprawozdania roczne przekazano w odpowiedzi na wezwanie IZ, tj. sprawozdanie za 2021 r. przekazano 5 kwietnia 2022 r., a sprawozdanie za 2022 r. przekazano 23 marca 2023 r. Dyrektor Departamentu Zarządzania Centrum oświadczyła, że w 2024 r. IZ nie poprosiła o przygotowanie wkładu do sprawozdania z wdrażania POPC w 2023 r.

tym komputerów przenośnych i stacjonarnych, monitorów, tabletów oraz innych akcesoriów komputerowych w podziale na 9 części” - zawarto sześć umów o łącznej wartości 487 tys. zł brutto.

⁷² Zgodnie z taryfikatorem w rozporządzeniu Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 14 grudnia 2020 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (Dz. U. z 2021 r. poz. 2179).

⁷³ Na podstawie § 8 ust. 9 Decyzji.

⁷⁴ „Procedury przeprowadzenia kontroli Grantobiorców” oraz „Procedury rozliczenia grantów”.

⁷⁵ Na podstawie Aneksu nr 2 do Umowy Partnerstwa.

⁷⁶ Kontrole przeprowadzone w Gminie Świdnica, Gminie Tuchola, Gminie Kamień Pomorski, Gminie Moryń, Gminie Lubiszyn, Gminie Jeziora Wielkie oraz Gminie Miłomłyn.

Przekazany wkład zawierał m.in. informacje o stopniu realizacji wskaźników wynikających z zawartych umów w zakresie Programu.

(akta kontroli str. 1848-1884, 2074-2077)

2.4. W dniu 2 sierpnia 2023 r. weszła w życie ustawa z 7 lipca 2023 r. o wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli⁷⁷, na podstawie, której uruchomiono program „Laptop dla ucznia”. Wszyscy uczniowie klas IV szkół podstawowych od września 2023 r. otrzymywali na własność lub użyczenie laptopy. Decyzję o wyborze rodzaju wsparcia pozostawiono rodzicom uczniów. W przypadku wyboru laptopa zakupionego w ramach ww. programu, laptop otrzymany w ramach programu „Granty PPGR” podlegał zwrotowi.

W celu uregulowania kwestii zwrotu laptopów, 11 sierpnia 2023 r. zwrócono się do IZ z prośbą o zajęcie stanowiska w zakresie wpływu powyższej ustawy na prawidłowe utrzymanie efektów Programu.

IZ w odpowiedzi z 18 września 2023 r.⁷⁸ wyjaśniła, że zwrot laptopa nie musi oznaczać konieczności nałożenia korekty finansowej i zwrotu wydatkowanych środków oraz skorygowania wskaźnika „Liczba dzieci z rodzin z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych, które otrzymały sprzęt komputerowy z oprogramowaniem”. Uwarunkowano to jednak przedstawieniem przez grantobiorcę do akceptacji IP planu naprawczego, w którym wskazałby w jaki sposób zamierza wykorzystać zwrócony sprzęt, aby w jak największym stopniu zrealizować cele projektu (np. deklarując przekazanie sprzętu komputerowego osobom spełniającym wymogi naboru), a w przypadku niepowodzenia takiego rozwiązania z obiektywnych i uzasadnionych powodów (np. brak chętnych), przekazanie ich na cele edukacyjne dzieci.

(akta kontroli str. 1762-1766)

Grantobiorcy, 10 października 2023 r., otrzymali informację o opracowywaniu wzorów dokumentów dot. zwrotu laptopów, z prośbą o oczekiwanie na oficjalne wytyczne. Operator w przesłanej wiadomości zobowiązał się również do niezwłocznego przekazania opracowanych dokumentów za pośrednictwem GWG.

W kolejnym komunikacie z 22 listopada 2023 r. wskazano, że aby przyjąć sprzęt, należy dokonać rozwiązania umowy darowizny i spisać protokół odbioru uwzględniający stan techniczny sprzętu. Poinformowano również, że aby utrzymać wydatki poniesione jako kwalifikowalne, należy stworzyć i wdrożyć plan naprawczy na bazie procedury monitorowania utrzymania efektów projektu, uwzględniający takie działania jak:

- ogłoszenie dodatkowego naboru dla rodzin dzieci spełniających kryteria konkursu „Granty PPGR”, a w przypadku braku takich rodzin, nabór dla dzieci zamieszkujących na terenie gminy wyłącznie na cele edukacyjne,
- przekazanie sprzętu na wyposażenie szkół znajdujących się na terenie gminy.

Wskazano także, że wdrożony plan naprawczy może podlegać ocenie jedynie na wezwanie grantodawcy lub Operatora.

Grantodawca, pomimo swojej deklaracji nie opracował jednak wzorów dokumentów ws. zwrotu laptopów, a gminom zwracającym się o te wzory udzielano odpowiedzi, że w celu przygotowania dokumentacji, rekomendowany jest kontakt z prawnikiem gminy⁷⁹.

(akta kontroli str. 1767)

Z-ca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że wejście w życie ustawy o wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli nastąpiło w momencie rozliczenia

⁷⁷ Dz. U. poz. 1369.

⁷⁸ Pismo z 18 września 2023 r. znak: DRC-IVa.6610.4.1.2023.MP.

⁷⁹ Na przykładzie korespondencji przez GWG z gminą Komorniki.

większości JST w ramach konkursu „Grantu PPGR”, a z uwagi na zasadę równego traktowania grantobiorców, nie była możliwa ocena planów naprawczych na etapie rozliczenia JST. Dodała, że wobec powyższego, po analizie rekomendacji IZ, w ramach dyskusji pomiędzy Partnerami i IP i analizie Umowy o powierzenie grantu, Beneficjent stwierdził, że jedynym możliwym rozwiązaniem po zatwierdzonym rozliczeniu grantu będzie przygotowanie planu naprawczego przez Gminy i zobowiązanie ich do każdorazowego okazania dokumentów na żądanie. Jej zdaniem, rozwiązania te w pełni uwzględniały cele Projektu, w szczególności utrzymanie efektów Projektu i okresu trwałości.

NIK zauważyła, że do 18 września 2023 r., tj. do dnia uzyskania od IZ stanowiska, wniosek rozliczeniowy złożyło 1596 z 1598 gmin (99,9%), a 1354 z tych wniosków (84,8%) zostało już zatwierdzonych.

W przypadku skorzystania przez beneficjenta ostatecznego z Programu, który otrzymał laptop również z programu „Laptop dla ucznia”, zwrotowi podlegał laptop otrzymany w ramach programu „Granty PPGR”. Nie wymagano natomiast zwrotu innego sprzętu IT, np. komputerów stacjonarnych lub tabletów. Z-ca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że zgodnie z informacją od Ministerstwa Cyfryzacji, który jest organem właściwym do udzielania wsparcia wynikającego z ustawy o wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli, art. 13 ust. 3 wym. ustawy odnosi się jedynie do zwrotu laptopa lub laptopa przeglądarkowego. Tym samym, ustawa przewiduje obowiązek zwrotu fizycznie (faktycznie) otrzymanego laptopa, laptopa przeglądarkowego, nie reguluje natomiast kwestii zwrotu świadczenia przeznaczonego na ich sfinansowanie. Dodała, że brak takiego obowiązku i możliwości zastosowania wykładni rozszerzającej (niekorzystnej dla obdarowanych) uniemożliwiał wprowadzenie wymogu zwrotu sprzętu innego niż laptopy otrzymane w ramach konkursu.

W związku z powyższym, osoby które korzystając z programu „Granty PPGR” otrzymały komputer stacjonarny lub tablet, mogły też otrzymać laptopa w ramach programu „Laptop dla ucznia” bez konieczności zwrotu otrzymanego wcześniej sprzętu.

CPPC nie korzystało z możliwości wzywania grantobiorców do przedstawienia planów naprawczych. Tym samym, nie posiadało wiedzy na temat liczby zwróconego sprzętu, liczby sprzętu przekazanego kolejnym dzieciom czy liczby sprzętu przekazanego szkołom. Z-ca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że zgodnie z Umową o powierzenie grantu, to grantobiorca zobowiązany był do monitorowania osiągniętych wskaźników oraz utrzymania efektów projektu. Dodała również, że rozpoczęcie działań monitorujących planowane jest na przyszły rok (2025) ze względu na ponowną ocenę wniosku rozliczającego grant związaną z wydłużonym okresem kwalifikowalności wydatków oraz dlatego, że Jej zdaniem wynik działań monitorujących utrzymanie efektów projektu przeprowadzony w zaawansowanej fazie tego okresu, będzie bardziej efektywny.

(akta kontroli str. 1762-1782, 2078-2096, 2122-2132)

W toku kontroli ustalono, że w dwóch przypadkach gminy, stosownie do § 13 ust. 2 umowy o powierzenie grantu, informowały Beneficjenta o potencjalnych okolicznościach mogących powodować naruszenie utrzymania efektów Projektu⁸⁰. W obu przypadkach Beneficjent nie przekazał do dnia 12 września 2024 r. Operatorowi lub IP informacji w celu dokonania oceny czy zaistniały okoliczności prowadzące do naruszenia utrzymania efektów Projektu (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 6).

⁸⁰ Gminy Korsze w dniu 12 kwietnia 2024 r. oraz gmina Pasłęk w dniu 29 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1783-1784, 2198-2208)

2.5. Pomiaru realizacji Programu „Granty PPGR” dokonywano w oparciu o dwa wskaźniki zamieszczone we wniosku o dofinansowanie, zgodnie z § 8 ust. 1 Decyzji. IZ zaleciła⁸¹ zmianę statusu wskaźnika rezultatu pn. „Liczba dzieci (...) które otrzymały sprzęt komputerowy z oprogramowaniem” na wskaźnik produktu. Wskazała, że wskaźniki produktu są powiązane bezpośrednio z wydatkami ponoszonymi w projekcie, w tym przypadku jest to zakup sprzętu IT. Zmiana wskaźnika, zgodnie z zaleceniami IZ, weszła w życie 3 czerwca 2022 r., czyli w dniu podpisania aneksu nr 2 do Decyzji o dofinansowaniu. W wyniku tej zmiany do pomiaru realizacji stosowano wyłącznie dwa wskaźniki produktu.

(akta kontroli str. 1785-1788)

Do 16 września 2024 r. wniosek końcowy złożony przez Beneficjenta nie został zatwierdzony przez IP, a siódma wersja wniosku została złożona do IP 1 sierpnia 2024 r. Na podstawie prowadzonych w arkuszach kalkulacyjnych raportów stwierdzono, że wysokość środków rozliczonych wykazana w ww. wniosku wynosiła 564 173,7 tys. zł, co stanowiło 96% przyznanej alokacji. Dyrektor Biura Projektów Własnych w dniu 2 lipca 2024 r. wyjaśniła, że w module „zwroty/korekty” były jeszcze 653 pozycje, które wpływały na sumę kosztów kwalifikowalnych. Dodała, że kwotę rozliczoną w Projekcie będzie można wskazać dopiero po nałożeniu wszystkich korekt i zatwierdzeniu końcowego wniosku o płatność.

(akta kontroli str. 1948-1956, 603)

Beneficjent, na podstawie postanowień § 8 ust. 7 Decyzji, zobowiązany był do kontroli utrzymania efektów Projektu, w tym wartości wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego, osiągniętych w wyniku jego realizacji przez okres dwóch lat. Dyrektor Biura Projektów – Rozwoju Cyfrowego wskazała, że działania monitorujące utrzymanie efektów projektu Beneficjent planuje rozpocząć w przyszłym roku, gdy wszyscy grantobiorcy będą w j zaawansowanej fazie tego procesu. Biorąc po uwagę, że okres kwalifikowalności wydatków dla grantobiorców został wydłużony do 31 grudnia 2023 r., mogli oni zwrócić się do Beneficjenta z prośbą o ponowną ocenę wniosku rozliczającego grant, co oznaczało uwzględnienie w tym wniosku wydatków, które były poniesione po pierwotnym okresie kwalifikowalności wydatków.

(akta kontroli str. 2024-2043)

Na dzień 1 sierpnia 2024 r. tj. dzień złożenia ostatniej wersji wniosku rozliczającego do IP wartość wskaźnika „Wartość sprzętu IT oraz oprogramowania/licencji finansowanych w odpowiedzi na COVID-19 dla sektora edukacji (CV 4c)” wyniosła 594 818 250,30 zł (440,61% stopnia realizacji), a wartość wskaźnika „Liczba dzieci z rodzin z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji PGR, które otrzymały sprzęt komputerowy z oprogramowaniem” wyniosła 225 009 osób (112,50%).

Jak wskazano w pkt 1.1 niniejszego wystąpienia ww. wskaźniki nie pozwalały zmierzyć efektywności Programu w ograniczeniu wykluczenia cyfrowego dzieci z rodzin z obszarów dotkniętych skutkami likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych, a także wykorzystania przekazanego sprzętu do realizacji nauki zdalnej.

W wyniku przeprowadzonego przez NIK badania kwestionariuszowego dotyczącego realizacji Programu spośród 1 447 gmin, które udzieliły odpowiedzi 95,5% ogółu badanych (1 382 gminy) wskazało, że po dacie zakończenia procesu przekazywania sprzętu komputerowego w prowadzonych przez gminę szkołach w których uczniowie otrzymali sprzęt komputerowy z Grantu PPGR nie wprowadzono obowiązku nauki zdalnej.

⁸¹ Pismo z 11 lutego 2022 r. znak: DRC-IVa.6610.4.6.2021.SP.

Z kolei przyjęcie założenia, że wszystkie gminy posiadające status gminy PGR (2 246 gmin) są to obszary wykluczone cyfrowo powodowało, że wg założeń Programu 90,7% gmin w Polsce uznano za obszary wykluczony cyfrowo.

Również w wyniku ww. badania kwestionariuszowego stwierdzono, że na podstawie wskaźnika G⁸²:

- 854 gminy o wyższej zamożności (53% badanych) tj. powyżej mediany rozliczyły 355 407 995 zł (63% alokacji wg. badanych gmin) środków otrzymanych z grantu zakupionego na potrzeby 142 694 beneficjentów ostatecznych (63,4%);
- 744 gminy o niższej zamożności (47%) tj. poniżej mediany rozliczyły 208 766 940 zł (37%) środków otrzymanych z grantu zakupionego na potrzeby 82 315 beneficjentów ostatecznych (36,6%).

(akta kontroli str. 1948-1956, 2138-2162)

Wg stanu na 12 czerwca 2024 r., Partner przekazał do wyegzekwowania przez CPPC 86 wniosków rozliczających „Granty PPGR” z nałożonymi korektami finansowymi o łącznej wartości 1 105 363,82 zł. Korekty nałożono celem odzyskania nienależnie pobranych przez grantobiorców środków z dofinansowania, a stanowiących wydatki niekwalifikowalne.

W celu wyegzekwowania środków CPPC wysłało do wszystkich tych grantobiorców pisma informujące o nałożonej korekcie i jej uzasadnieniu. W wyniku tych działań odzyskano, do 12 czerwca 2024 r. kwotę 493 969,53 zł oraz odsetki w wysokości 123 849,29 zł.

Procedurę wszczęcia odzyskiwania środków wszczynano ze zwłoką, bowiem w 62 przypadkach z 86 (72,1%) od zatwierdzenia przez Operatora wniosku rozliczającego do wszczęcia czynności minęło ponad 200 dni (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 7).

Oględziny GWG przeprowadzone w zakresie jego funkcjonalności dla CPPC wykazały m.in., że CPPC w module „Rozliczenia”, miało podgląd rozliczenia przyznanego grantu zawierającego kwoty przyznane oraz rozliczone w ramach wniosku, a także wgląd do plików przesłanych przez grantobiorcę związanych z rozliczeniem wniosku. Ponadto, w GWG widoczne były, m.in. uwagi weryfikatora wniosku, krótki opis przebiegu realizacji projektu, porównanie danych wskazanych we wniosku o przyznanie grantu z danymi z wniosku rozliczającego oraz liczba dzieci, które objęto wsparciem. CPPC jako posiadał wyłącznie podgląd danych bez możliwości edycji.

(akta kontroli str. 1789-1821, 2024-2043, 2060-2073, 2078-2096)

2.6. Według stanu na 1 sierpnia 2024 r., tj. wersji nr 7 wniosku będącego wnioskiem o płatność końcową⁸³ całkowita wartość wydatków kwalifikowalnych Projektu „Cyfrowa Gmina” wyniosła 1 252 712 536,14 zł.

W ramach obsługi projektu „Cyfrowa Gmina” poniesiono wydatki w łącznej wysokości 13 278 426,26 zł, w tym m.in. na: informacje i promocję (93 618,76 zł), usługi dostarczenia platformy sprzętowej dla generatora wniosków o grant (729 001 zł), usługi tłumacza migowego 760 zł oraz koszty pośrednie w wysokości 1 444 033,65 zł.

Najwyższym wydatkiem poniesionym na obsługę programu były wypłaty wynagrodzeń dla osób zaangażowanych w jego realizację. Z tego tytułu wypłacono łącznie 11 015 312,07 zł, z czego 9 381 057,67 zł Partnerowi Projektu, a 1 634 254,4

⁸² Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2023 r.

⁸³ Wniosek nie został zatwierdzony przez IP do dnia zakończenia kontroli 16 września 2024 r.

zł Beneficjentowi. Istniejąca sprawozdawczość nie pozwalała na wyodrębnienie wydatków poniesionych na obsługę „Grantów PPGR”.

Beneficjent finansował całość ponoszonych wydatków w ramach Projektu z własnych środków⁸⁴, a następnie zwracał się do IP o ich refundację co było zgodne z § 5 ust. 1 Decyzji.

Na wypłatę „Grantów PPGR”, przekazano Partnerowi środki w łącznej kwocie 586 290 679,88 zł. Odbyło się to w pięciu transzach, tj. 17 grudnia 2021 r. wypłacono środki w wysokości 21 400 000,00 zł, 30 grudnia 2021 r. w wysokości 58 600 000,00 zł, 12 kwietnia 2022 r. 506 222 805,00 zł oraz dodatkowo, 5 września 2023 r. w wysokości 9 372,52 zł oraz 5 grudnia 2023 r. 58 502,36 zł. Dwie ostatnie transze związane były z koniecznością zrefundowania poniesionych wydatków przez Partnera w sytuacji, gdy grantobiorcy zwrócili niewykorzystaną część grantu, a następnie zawnieśli o wydłużenie okresu kwalifikowalności i w związku z tym - o ponowną wypłatę zwróconej już części grantu. W takiej sytuacji, gdy Partner zwrócił już niewykorzystaną część zaliczki do CPPC, za zgodą Beneficjenta, ponownie wypłacał niewykorzystane środki z grantów gminom.

Pierwsze umowy z grantobiorcami zawarto 14 lutego 2022 r. Do tego czasu przekazano Partnerowi środki na wypłaty grantów w wysokości 80 mln zł. Dnia 12 kwietnia 2022 r. zwiększono alokację projektu „Cyfrowa Gmina” i przekazano kolejną pulę środków na wypłaty grantów w wysokości ponad 506 mln zł.

(akta kontroli str. 1822-1847, 1948-1956)

W toku realizacji programu, w celu rozliczenia wydatków oraz ich refundacji, Beneficjent złożył za pośrednictwem SL2014⁸⁵ 11 wniosków o płatność. Ostateczną kwotę rozliczoną w Programie będzie można wskazać dopiero po nałożeniu wszystkich korekt i zaakceptowaniu przez IP końcowego wniosku o płatność, który na dzień 16 września 2024 r. nie był zatwierdzony.

Przekazując WOP, w dwóch przypadkach (z 11) nie spełniono wymogu dotyczącego składania ich nie rzadziej niż co trzy miesiące (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 8). Z kolei WOP nr 5, 6 i 8 zostały złożone w terminie wskazanym przez IP, przesuniętym na prośbę Beneficjenta.

Ostatni wniosek o płatność (końcową) – WOP nr 011⁸⁶, którego zadaniem było potwierdzenie rozliczenia całości wydatków kwalifikowalnych, złożono 25 stycznia 2024 r., stosownie do terminu wskazanego w § 5 ust. 18 Decyzji. Jednak po tej dacie nadal prowadzono czynności związane z aneksowaniem umów o powierzenie grantu oraz ponownym zatwierdzaniem wniosków rozliczających (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 9).

(akta kontroli str. 1885-1956, 2044-2073)

IP zobowiązana była do przeprowadzenia kontroli na zakończenie realizacji projektu, warunkującej możliwość zatwierdzenia końcowego WOP. Kontrola ta winna być przeprowadzona w formie kontroli dokumentacji dostępnej w CPPC, potwierdzającej właściwą ścieżkę audytu w odniesieniu do zrealizowanego projektu.

Dyrektor Biura Projektów Własnych oświadczyła, że kontrola na zakończenie realizacji projektu nie została jeszcze przeprowadzona, ponieważ zgodnie ze stanem na ten dzień, Beneficjent nie złożył prawidłowego WOP końcową wraz z kompletną

⁸⁴ Środków budżetowych dysponenta właściwej części budżetowej.

⁸⁵ Aplikacja Główna Centralnego Systemu Teleinformatycznego, której celem jest wsparcie bieżącego procesu zarządzania, monitorowania i oceny programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz programów realizowanych w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztw.

⁸⁶ POPC.05.01.00-00-0001/21-011.

dokumentacją, oraz że zgodnie z Instrukcją Wykonawczą kontrola odbędzie się niezwłocznie po zweryfikowaniu ostatecznej wersji wniosku o płatność końcową.

(akta kontroli str. 2219-2220)

2.7. W okresie objętym kontrolą do Centrum wpłynęło 29 zgłoszeń odnoszących się do sposobu wdrażania i realizacji programu „Granty PPGR”⁸⁷. Rozpatrzono je w okresie od 5 do 67 dni od ich wpływu. W czterech przypadkach zgłoszenia rozpatrzono w okresie dłuższym niż 40 dni, (zagadnienie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozycji nr 10). W pozostałych przypadkach odpowiedzi udzielono bez zbędnej zwłoki.

(akta kontroli str. 1957-1964)

Szczegółowym badaniem objęto cztery zgłoszenia (13,8%). Dwa dotyczyły zasad kwalifikowalności wydatków dotyczących ubezpieczenia sprzętu⁸⁸. Gminy nie zgadzały się z interpretacją CPPC, które uznało że zakup ubezpieczenia będzie kwalifikowalny tylko w okresie realizacji projektu, a jeśli zakupiono je na okres dłuższy, to wydatki kwalifikowalne będą proporcjonalnie do tego okresu. Taką interpretację wraz opracowanym materiałem dot. modułu rozliczeniowego dla grantobiorców przedstawiono na webinarze 6 grudnia 2022 r. Gminy wносиły o uznanie poniesionych wydatków jako kwalifikowalne w całości, argumentując że poniesiono je w okresie realizacji projektu. Ubezpieczenia opłacili z góry na okres 24 miesięcy, czyli w okresie trwałości projektu. Gminy przywołały przyjęte uregulowania, tj.:

- ubezpieczenie sprzętu wskazano jako wydatek kwalifikowalny m.in. w Wytycznych, w Schemacie Grantowym, w umowach z grantobiorcami, a także we Wniosku o dofinansowanie,
- Wyjaśnienie w odpowiedzi na pytanie nr 5, które brzmiało: „Na jak długo należałoby zapewnić ubezpieczenie sprzętu? Czy koszt ubezpieczenia sprzętu ma okres dłuższy niż 2 lata jest kwalifikowalny?” Udzielono odpowiedzi: „Maksymalnie na 2 lata. Przy czym koszt na całe ubezpieczenie musi być poniesiony w okresie realizacji projektu”.

Wójt jednej z gminy wskazał, że w żadnym z ww. dokumentów nie ma informacji o tym, że wydatek w postaci ubezpieczenia będzie rozliczany proporcjonalnie tylko w czasie realizacji rzeczowej projektu. Podniósł również, że dla uznania wydatku na zakup polisy ubezpieczeniowej za kwalifikowalny, kluczowe jest określenie daty jego poniesienia, a nie okres do którego ten wydatek się odnosi. Czym innym jest bowiem okres ponoszenia wydatków przewidziany w danym projekcie (okres kwalifikowalności), a czym innym czasokres zdefiniowany przez sam wydatek poniesiony w okresie kwalifikowalności.

W odpowiedzi, CPPC potwierdziło swoje stanowisko, że za kwalifikowalny należy uznać koszt polisy za czas odnoszący się do okresu kwalifikowalności wydatków, a gmina nie może wykazywać wydatków jako kwalifikowalne, które wykraczają poza 10 miesięczny okres od zawarcia umowy. Wskazano na możliwość dokonywania zakupów na okres dłuższy niż 10 miesięcy, jednak z tą uwagą, że Beneficjent uzna za kwalifikowalną tylko tą część wydatków, która dotyczy okresu kwalifikowalności.

Ponadto dodano, że z uwagi na poszanowanie kryterium przejrzystości oraz dbałość w zachowaniu zasady równości szans i niedyskryminacji, Beneficjent nie może zakwalifikować poniesionych wydatków indywidualnie pojedynczym grantobiorcom.

⁸⁷ W tym 3 skargi w 2021 roku, 12 w 2022, 11 w 2023 oraz 3 w I kwartale 2024 roku.

⁸⁸ Zgłoszenie Gminy Łubowo (za pośrednictwem MFIPR) z 12.05.2023 r. oraz Gminy Przechlewo (za pośrednictwem MC) z 26.06.2023 r.

Trzecie zgłoszenie⁸⁹ dotyczyło braku jasno określonych wymogów i nieprecyzyjności zapisów w dokumentacji konkursowej, m.in.:

- oświadczeń, które miały być jedynym dokumentem źródłowym, na którym opierać się powinna cała zasada funkcjonowania Projektu, jego zakres i wskaźniki. Wg skarżącego, pozostawiało to pole do ewentualnych nadużyć, a odpowiedzialność za weryfikację prawidłowości tych oświadczeń została w pełni przypisana grantobiorcy,
- braku określenia w Regulaminie Konkursu wytycznych i wymogów w zakresie spełnienia wskaźników, których osiągnięcie jest niezbędne do prawidłowego rozliczenia projektu, a ich niespełnienie wiąże się z nałożeniem przez grantodawcę korekt finansowych. Zgodnie z Regulaminem, gmina jest zobowiązana do opracowania procedury weryfikowania i monitorowania efektów choćby jak wskazał Operator, w postaci obowiązku składania oświadczenia. Gmina jednak nie ma możliwości wyegzekwowania tego obowiązku od beneficjenta ostatecznego, z uwagi na brak możliwości prawnych, a co za tym idzie, nie ma podstawy do monitorowania wskaźników projektu.
- niedoprecyzowanych uregulowań w zakresie obowiązków grantobiorcy wynikających z § 4 ust. 1 pkt 10 wzoru umowy, za które pełną odpowiedzialność przerzucono na gminę. Wg. skarżącego, umowa zawierała mnóstwo klauzul dot. kontroli i konsekwencji spoczywających na grantobiorcy, w przeciwieństwie do skąpego określenia przedmiotu umowy i braku narzędzi za pomocą, których grantobiorca mógłby weryfikować prawidłowość kwalifikowania do objęcia wsparciem oraz prawidłowość użytkowania przekazanego sprzętu.

W związku z ww. wątpliwościami, gmina zawnioskowała o wydłużenie terminu naboru wniosków i doprecyzowanie zapisów w dokumentacji konkursowej. W odpowiedzi, Beneficjent poinformował, że wskazane uwagi dot. dokumentacji konkursowej są istotne i w przypadku organizacji podobnych konkursów będą analizowane w zakresie doprecyzowania zapisów tej dokumentacji oraz całego procesu naboru wniosków aplikacyjnych. Dodał, że na obecnym etapie nie ma możliwości dokonania znaczącej zmiany warunków aplikowania o granty. Poinformował również, że CPPC analizuje możliwość wydania rekomendacji w zakresie weryfikacji przez gminy oświadczeń składanych przez rodziców / opiekunów prawnych lub pełnoletnich uczniów.

W czwartym zgłoszeniu⁹⁰ wskazano na szereg nieprawidłowości powstałych w trakcie naboru wniosków o dofinansowanie oraz na niedozwolone zmiany Regulaminu Konkursu w trakcie oceny wniosków o dofinansowanie. W związku z ww. wątpliwościami, gmina zawnioskowała o unieważnienie konkursu oraz o aktualizację i doprecyzowanie zapisów Regulaminu konkursu, a także o ponowne jego ogłoszenie na klarownych zasadach, w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. W odpowiedzi, Centrum uznało przedstawione informacje za istotne i stwierdziło m.in., że w przypadku organizacji podobnych konkursów, będą one analizowane w zakresie doprecyzowania zapisów dokumentacji konkursowej oraz całego procesu naboru wniosków aplikacyjnych.

(akta kontroli str. 1965-2002, 2166-2181)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Analiza dotycząca terminowości zawierania umów o powierzenie grantu wykazała, że w 19 z 26 przypadków (73,1%) komunikaty informujące grantobiorców

⁸⁹ Zgłoszenia UM Poznania z 4 listopada 2021 r.

⁹⁰ Zgłoszenia UM Poznania z 14 stycznia 2022 r.

o konieczności dokonania korekty dokumentów przekazywano nierzetelnie tj. po upływie od 44 do 96 dni od daty zatwierdzenia wniosku o przyznanie grantu np.:

- a) Gmina Bogatynia pierwszą informację o błędach uniemożliwiających podpisanie umowy otrzymała 16 maja 2022 r., czyli po upływie 96 dni od zatwierdzenia przez Operatora wniosku.
- b) Miasto Łódź, pierwszą informację o błędach otrzymało 4 maja 2022 r., czyli po upływie 86 dni od zatwierdzenia przez Operatora wniosku.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, Beneficjent szczegółowo weryfikował dokumentację przekazaną przez grantobiorców pod kątem zgodności z wymaganiami formalnymi, aby zapewnić transparentność i prawidłowość przekazywanych środków. Proces tej weryfikacji sam w sobie okazał się czasochłonny i przyczynił się do wydłużenia procesu podpisania umów, w tym komunikowania o błędach lub konieczności dokonania korekt. Biorąc pod uwagę powyższe, obsługa kilku tysięcy grantobiorców była prowadzona sukcesywnie, wobec czego niektórzy z nich otrzymali uwagi w okresie późniejszym, co nie wpływało negatywnie na możliwość realizacji grantu (okres realizacji grantu był taki sam dla wszystkich grantobiorców i wynosił 10 miesięcy od dnia podpisania umowy o jego powierzenie).

(akta kontroli str. 1208-1375, 2024-2043, 2102-2121)

2. Beneficjent dokonał zmiany Regulaminu w zakresie okresu realizacji Projektu w dniu 22 stycznia 2024 r. w sposób nierzetelny, tj. niezapewniający zainteresowanym gminom bieżącego dostępu do informacji o dokonanej zmianie oraz równego ich traktowania. Zmiana polegała na zastąpieniu § 4 ust. 11 Regulaminu o treści: „Projekt grantowy powinien trwać maksymalnie 10 miesięcy od dnia podpisania umowy o powierzenie grantu” zapisem: „Projekt grantowy trwa nie dłużej niż do dnia 31.12.2023 r.”. Komunikat o tej zmianie zamieszczono przez Operatora (Partnera) 24 stycznia 2024 r. w GWG, a 22 lutego 2024 r. informację o zmianie opublikowano na stronie Programu, tj. przy użyciu takich kanałów przekazu informacji, które dla większości gmin, z uwagi na faktyczne zakończenie realizacji Programu, utraciły znaczenie jako sposób bieżącej komunikacji z Operatorem lub CPPC. Ponadto, z powyższych informacji wynikało, że możliwość wydłużenia okresu kwalifikowalności dotyczyła jedynie tych gmin, które zawnioskowały o zawarcie aneksu do umowy o powierzenie grantu. Należy przy tym zaznaczyć, że od okresu realizacji projektu była uzależniona kwalifikowalność niektórych wydatków, np. na ubezpieczenie sprzętu lub usługi dostępu do Internetu⁹¹.

Należy dodać, że zaakceptowanie ww. zmiany Regulaminu przez IP oraz jej wprowadzenie przez Beneficjenta było niezgodne z § 15 ust. 10 Decyzji o dofinansowaniu. Z przepisu tego wynikało, że dokonanie zmian w zakresie dokumentów związanych z realizacją Projektu powinno nastąpić nie później niż 21 dni przed zakończeniem rzeczowym realizacji Projektu.

Dyrektor CPPC, wyjaśnił że § 15 ust. 10 Decyzji o dofinansowaniu dotyczy zmian w projekcie realizowanym przez Beneficjenta. Wydłużenie okresu kwalifikowalności wydatków dla grantobiorców nie miało wpływu na zmiany, o których mowa w § 15 Decyzji o dofinansowaniu, dlatego w tym przypadku Beneficjent nie był zobowiązany do dochowania 21-dniowego terminu. Z kolei Zastępca Dyrektora CPPC wskazała, że dopiero na początku 2024 r., po zakończonej procedurze rozliczeniowej wszystkich konkursów realizowanych w ramach Projektu grantowego Beneficjent podjął decyzję o wydłużeniu okresu

⁹¹ Por. odpowiedzi na pytania nr 37 lub 49 w zbiorze „Pytania i odpowiedzi” opublikowanym 8 grudnia 2022 r. na stronie Programu.

kwalifikowalności. Decyzja ta miała na celu optymalne zarządzanie środkami alokacji jak i wypełnienie pierwotnych założeń projektu „Cyfrowa Gmina”, a informacja o wydłużeniu okresu kwalifikowalności była udostępniona grantobiorcom dwoma kanałami, tj. 24 stycznia 2024 przekazano komunikat przez GWG oraz 22 lutego 2024 r. zamieszczono informacje na stronie internetowej konkursu.

(akta kontroli str. 1613-1656, 2078-2096, 2102-2135)

3. Beneficjent nie posiadał na dzień 23 sierpnia 2024 r. kompletu dokumentów związanych z realizacją Projektu. Stanowiło to naruszenie § 14 ust. 1 Decyzji o dofinansowaniu, ponieważ Beneficjent jest zobowiązany do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją Projektu przez okres dwóch lat od dnia 31 grudnia następującego po złożeniu do Komisji Europejskiej zestawienia wydatków.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora, wiadomości, które były skierowane na adres granty.ppgr@cppc.gov.pl, automatycznie były kierowane do Partnera na adres pytania-pgr@info.p.lodz.pl. Partner projektu udzielał odpowiedzi ze swojej skrzynki, do której Beneficjent nie miał dostępu. Ponadto Beneficjent pismem z 7 maja 2024 r. poprosił Partnera Projektu o przesłanie korespondencji mailowej ze skrzynek pocztowych służących do obsługi poszczególnych konkursów. Korespondencja nie została udostępniona do dziś.

Zdaniem NIK, to Beneficjent był zobowiązany do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją Projektu, a nie PŁ. Ponadto jak wskazał Partner w piśmie z 28 sierpnia 2024 r. skierowanym do Beneficjenta wszystkie skrzynki pocztowe zakładane do obsługi poszczególnych konkursów były zakładane w domenę „cppc.gov.pl” i jedynie przekierowywane na serwer Operatora, w związku z czym Beneficjent powinien mieć do nich pełen dostęp.

(akta kontroli str. 2122-2132, 2198-2208)

4. CPPC jako Beneficjent w sposób opieszale prowadziło działania w celu zgromadzenia danych niezbędnych do uzupełnienia, złożonego 25 stycznia 2024 r., wniosku o płatność końcową Projektu. Pomimo przejęcia w lutym 2024 r. od Operatora obowiązków w zakresie weryfikacji wniosków rozliczających w ramach Programu, dopiero 7 maja 2024 r.⁹², zwrócono się do Politechniki Łódzkiej o przekazanie dokumentacji w zakresie rozliczeń z gminami i działań windykacyjnych. Ponadto, 9 maja 2024 r. zwrócono się o przekazanie podstawowych informacji z GWG (np. o wnioskach o przyznanie grantu, dane o umowach i aneksach, wnioskach rozliczających) oraz o dokumentację kontroli i korespondencji e-mailowej dla poszczególnych konkursów. Należy zaznaczyć, że CPPC nie uzyskało powyższych danych, co najmniej do końca lipca 2024 r.

Dyrektor Biura Projektów – Rozwoju Cyfrowego wyjaśniła⁹³, że biorąc pod uwagę wydłużenie okresu kwalifikowalności wydatków do 31 grudnia 2023 r., grantobiorcy mogli zwracać się z prośbą o ponowną ocenę wniosku rozliczającego grant. Proces ten wymagał aneksowania umów. Dodała, że w momencie, gdy kwoty udzielonego grantu będą ostateczne, Beneficjent (CPPC) będzie posiadał pełne informacje o kwotach nienależnie pobranych środków dofinansowania celem ich odzyskania.

Z-ca Dyrektora CPPC wskazała⁹⁴, że zgodnie z umową partnerstwa, system GWG był systemem Partnera projektu, dlatego Beneficjent zwrócił się

⁹² Pismo CPPC-B_CG.63.7.157.2021.WB z 7.05.2024 r. (które Partner otrzymał z uwagi na problemy techniczne związane z wysyłką w eDOK dopiero 11.06.2024 r.). Z uwagi na brak odpowiedzi, 12.07.2024 r. ponowiono prośbę o udzielenie odpowiedzi na ww. pisma oraz przekazanie danych (CPPC-B_CG.63.7.160.2021.WB).

⁹³ W dniu 6 czerwca 2024 r.

⁹⁴ W dniu 4 września 2024 r.

o przekazanie kompletu danych, tak aby zachować pełen ślad audytowy oraz całość korespondencji prowadzonej pomiędzy Partnerem projektu a grantobiorcami.

(akta kontroli str. 1613-1656, 2102-2132)

5. Koordynacja przez Beneficjenta działań w zakresie zapewnienia jednolitego stosowania wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków przez Operatora była niewystarczająca. Stwierdzono bowiem przypadki odmiennego niż w wyjaśnieniach udzielonych przez CPPC, podejścia Operatora do kwestii bowiem stosownie do odpowiedzi nr 71 „Pytań i odpowiedzi” z 14 czerwca 2022 r. Wskazano, że jeśli potencjalny wykonawca zaoferuje sprzęt (komputery stacjonarne, laptopy) za ceny jednostkowe powyżej 2 500 zł/szt. np. - 3 000 ,a np. oprogramowanie w kwotach niższych niż planowano bez przekroczenia łącznej kwoty z wniosku to takie wydatki (na sprzęt komputerowy przekraczający 2500 zł) zostaną zaakceptowane jako kwalifikowalne. Z kolei w co najmniej siedmiu⁹⁵ z 94 ww. kontrolach za wydatki niekwalifikowalne uznano przekroczenie limitu 2 500 zł/szt. za sprzęt komputerowy.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, stosowne informacje Beneficjent w porozumieniu z Partnerem projektu zamieścił w Q&A tj. koszty powyżej 2 500 zł za cenę jednostkową komputera lub laptopa i 1 000 zł za tablet będą stanowić koszty niekwalifikowalne. Partner projektu nie przysyłał do Beneficjenta pisemnych próśb o interpretację w wyżej wymienionym zakresie.

Odpowiedź na ww. pytanie nr 71 do dnia zakończenia kontroli nie została zmieniona w związku z czym, zdaniem NIK, mogła wprowadzać gminy w błąd, a także stanowić przyczynę uznania wydatków jako niekwalifikowalne na etapie rozliczania wniosku lub przeprowadzenia kontroli przez Operatora.

(akta kontroli str. 766-787, 1157-1191, 1202-1203, 1755-1761, 2074-2096)

6. Beneficjent nie przekazał Operatorowi informacji otrzymanej z gminy Korsze i Pasłęk, odpowiednio 12 i 29 kwietnia 2024 r., o sytuacjach mogących powodować naruszenie trwałości utrzymania efektów Projektu w celu dokonania oceny, tj. utracie własności przekazanych komputerów, zgodnie z § 13 ust. 2 umowy o powierzeniu grantu. Ponadto, udzielając odpowiedzi gminie Pasłęk w dniu 29 sierpnia 2024 r. Beneficjent wskazał do kontaktu nr infolinii, która po 31 grudnia 2023 r. nie była już obsługiwana.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, czynności w zakresie oceny czy zaistniały okoliczności prowadzące do naruszenia utrzymania efektów projektu są w toku. Pismo gminy Pasłęk potraktowano jako informacyjne. W przypadku gminy Korsze ze względu na tak dużą liczbę wiadomości, Beneficjent udzielił odpowiedzi z opóźnieniem. Jak dodała, w zależności od działań grantobiorców, Beneficjent będzie mógł ocenić czy dane okoliczności mogą wpłynąć na naruszenie utrzymania efektów Projektu.

Zdaniem NIK, należy zaznaczyć, że gminy - stosownie do zapisu § 13 ust. 2 umowy o powierzenie grantu – zrealizowały obowiązek informacyjny. Jednak CPPC udzieliło odpowiedzi w tych sprawach z opóźnieniem (Pasłęk), a wytyczne w zakresie postępowania dla gmin nie były jasne i wyczerpujące.

(akta kontroli str. 1783-1784, 2122-2132, 2198-2208)

7. Beneficjent nierzetelnie, tj. opieszale, wykonywał obowiązki związane z odzyskiwaniem grantów w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z celami projektu, na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 8 ustawy wdrożeniowej. Pisma

⁹⁵ Kontrole przeprowadzone w Gmina Świdnica, Gmina Tuchola, Gminie Kamień Pomorski, Gmina Moryń, Gmina Lubiszyn, Gmina Jeziora Wielkie oraz Gminie Miłomłyn.

informujące grantobiorców o nałożonej korekcie finansowej wysyłano im z opóźnieniem. Liczba dni, od zatwierdzenia wniosku rozliczającego do wysłania pisma informującego o korekcie wyniosła: w pięciu przypadkach od 30 do 100, w 11 przypadkach od 101 do 200, w 43 przypadkach od 201 do 300 oraz w 19 przypadkach powyżej 300.

Takie działania skutkowały poniesieniem przez gminy dodatkowych wydatków związanych z zapłatą odsetek. Na przykład: do Gminy Połczyn-Zdrój, której wniosek rozliczający zatwierdzono z korektą w dniu 9 marca 2023 r., pismo informujące o nałożonej korekcie w wysokości 46 365,10 zł skierowano 8 stycznia 2024 r., tj. po upływie 305 dni. Wysokość odsetek w tym wypadku wyniosła 12 470 zł. Łączna kwota odsetek z tego tytułu zapłacona przez 36 gmin, które dokonały spłaty na dzień 12 czerwca 2024 r. wyniosła 123,9 tys. zł.

Ponadto, do dnia 12 czerwca CPPC nie wszczęło dalszych czynności wobec 40 gmin w celu wyegzekwowania kwoty 623 tys. zł powiększonej o należne odsetki.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, terminy wysłania pism wynikały z liczby wniosków rozliczających grant, gdzie proces weryfikacji jest wydłużony, ponieważ każdy wniosek wymagał szczegółowej analizy, także z powodu braku pełnych informacji o zwrotach grantobiorców tj. oczekiwano na pełne informacje od Partnera dotyczące zwrotów środków wydłużały proces.

Zdaniem NIK, Beneficjent w momencie zatwierdzenia wniosku przez Operatora, na podstawie raportu generowanego w GWG był w stanie rozpocząć czynności związane z odzyskiwaniem środków bez zbędnej zwłoki.

(akta kontroli str. 1789-1821, 2024-2043, 2060-2073, 2078-2096)

8. Beneficjent w dwóch z jedenastu wniosków o płatność nie wywiązał się z wymogu określonego w § 5 ust. 5 Decyzji, tj. składania WOP nie rzadziej niż co trzy miesiące, bowiem po wymaganym terminie złożył wniosek nr:
- a) POPC.05.01.00-00-0001/21-009, który należało złożyć do 11.10.2023 r., a złożono 12.10.2023 r., tj. jeden dzień po terminie,
 - b) POPC.05.01.00-00-0001/21-010, który należało złożyć do 12.01.2024 r., a złożono 25.01.2024 r., tj. 13 dni po terminie.

Z-ca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że WOP nr 9⁹⁶ został złożony dzień po terminie ze względu na problemy techniczne systemu SL2014, natomiast WOP nr 10⁹⁷, ponieważ w tym okresie po stronie Partnera i Beneficjenta miała miejsce wzmożona ilość zadań związana z koniecznością weryfikacji wniosków rozliczających grant w ramach wszystkich konkursów grantowych.

Dodała również, że żaden z wniosków o płatność nie dotyczy okresu dłuższego niż trzy miesiące, a głównym celem przyjętego we wniosku o dofinansowanie zapisu jest zobowiązanie Beneficjenta do regularnego składania wniosków o płatność w celu monitorowania postępów finansowych projektu oraz szybkie reagowanie na ewentualne nieprawidłowości.

NIK zauważa jednak, że przepis § 5 ust. 5 Decyzji przewiduje składanie wniosków nie rzadziej, niż co trzy miesiące, a nie za trzy miesiące.

(akta kontroli str. 1885-1956, 2044-2051)

9. Złożony w dniu 25 stycznia 2024 r. przez Beneficjenta do IP wniosek o płatność końcową (WOP nr 11⁹⁸), mający potwierdzać rozliczenie całości wydatków kwalifikowalnych, przygotowano nierzetelnie. Mimo, iż wniosek złożono w terminie, to nie obejmował on danych niezbędnych do ustalenia ostatecznych

⁹⁶ POPC.05.01.00-00-0001/21-009.

⁹⁷ POPC.05.01.00-00-0001/21-010.

⁹⁸ POPC.05.01.00-00-0001/21-011.

kwot ww. wydatków. Nadal po jego złożeniu prowadzono czynności związane z aneksowaniem umów o powierzenie grantu oraz ponowną weryfikacją i zatwierdzaniem wniosków rozliczających. Wniosek złożono w tym samym dniu, co WOP nr 10⁹⁹, który jeszcze wtedy nie został zaakceptowany.

Z-ca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że zmiana okresu kwalifikowalności wydatków dla JST, na którą wyraziła zgodę Instytucja Pośrednicząca nie zwalniała Beneficjenta z obowiązku złożenia ww. wniosku w terminie do 25 dni od dnia zakończenia okresu kwalifikowalności wydatków, który zawierał komplet informacji z okresu sprawozdawczego znanych na dzień złożenia wniosku.

Zdaniem NIK, powyższe wyjaśnienia potwierdzają, że wniosek o płatność końcową złożono z uwagi na potrzebę dochowania terminu, a nie w celu poinformowania o ostatecznym rozliczeniu Projektu. Takie działanie należy uznać za nierzetelne.

(akta kontroli str. 1885-1956, 2044-2073)

10. Cztery z 29 zgłoszeń dotyczących sygnałów ostrzegawczych związanych z podejrzeniem nieprawidłowości lub popełnieniem przestępstwa w realizacji projektu, które wpłynęły w okresie objętym kontrolą (13,8%) rozpatrzono w okresie dłuższym niż 40 dni, co było niezgodne z Instrukcją Wykonawczą CPPC. Zgodnie z Instrukcją Wykonawczą IP w ramach POPC¹⁰⁰, sygnały ostrzegawcze w CPPC weryfikuje się w czasie nie dłuższym niż 20 dni, a w wyjątkowych przypadkach ten termin może zostać wydłużony o dodatkowe 20 dni.

Dotyczyło to:

- a) zgłoszenia Pani J. G. (za pośrednictwem MFiPR) nr DRC-V.6642.8.2023.DS z 6 lutego 2023 r., które rozpatrzono 5 kwietnia 2023 r., tj. po 58 dniach,
- b) zgłoszenia Pani A. D. (za pośrednictwem MFiPR) nr DRC-V.6642.11.2023.DS z 15 lutego 2023 r., które rozpatrzono 5 kwietnia 2023 r., tj. po 49 dniach,
- c) zgłoszenia Pani K. L. e-mailem z 6 stycznia 2024 r., które rozpatrzono 13 marca 2024 r., tj. po 67 dniach,
- d) zgłoszenia Gminy Dopiewo e-mailem z 24 stycznia 2024 r., które rozpatrzono 27 marca 2024 r., tj. po 63 dniach.

Jak wyjaśniła zastępca Dyrektora CPPC, zgłoszenia zostały rozpatrzone po terminie wynikającym z IW POPC ze względu na kumulację zadań związanych oraz niezwiązanych z obsługą zgłoszeń.

(akta kontroli str. 1965-2002, 2102-2121, 2166-2181)

OCENA CZĄSTKOWA

CPPC, we współpracy z Partnerem, przeprowadziło proces weryfikacji wniosków o przyznanie grantu oraz zawierania umów o powierzenie grantu w wyniku, którego zatwierdzono wnioski 1604 gmin, a umowy zawarto z 1599 gminami, zapewniając poziom dofinansowania zgodny z zatwierdzonymi wnioskami o przyznanie grantu. Przy czym, zawieranie umów o powierzenie grantu często (61,5% przypadków w badanej próbie) nie przebiegało w pełni rzetelnie, ponieważ informacje o błędach uniemożliwiających podpisanie umowy przekazywano gminom po ponad 40 dniach od zatwierdzenia wniosku przez Partnera. Należy zaznaczyć, że w toku realizacji Programu, a także po jego zakończeniu również dokonywano zmian w zasadach rozliczania dofinansowania, m.in. w styczniu 2024 r. wydłużając okres kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach Programu do końca 2023 r.

⁹⁹ POPC.05.01.00-00-0001/21-010.

¹⁰⁰ art. 3, pkt. 4 IW POPC v. 10.0 z 13.02.2023 r., art. 3, pkt. 4 IW POPC v. 11.2 z 23.01.2024 r.

Jednak informację o tym udostępniono grantobiorcom w sposób niegwarantujący jej niezwłocznego otrzymania. Z końcem 2023 r. Partner w rzeczywistości przestał realizować powierzone mu obowiązki związane z realizacją Programu, a zadania związane z ponowną oceną wniosków rozliczających przejęło CPPC. Stwierdzono także, że zadania związane z nakładaniem i egzekwowaniem korekt finansowych Centrum realizowało opieszale, przysyłając informacje o korektach nawet ponad 300 dni od zatwierdzenia wniosku rozliczającego. To niosło za sobą dodatkowe negatywne konsekwencje dla gmin z uwagi na konieczność zapłaty odsetek za tak długie okresy oczekiwania na ww. informacje. Ponadto ustalono, że chociaż Partner nie uchylał się od wykonywania zadań związanych z monitorowaniem utrzymania trwałości efektów projektu, to Beneficjent nie przekazał mu lub IP, otrzymanych w II kwartale 2024 r. informacji o okolicznościach mogących mieć wpływ na utrzymanie efektów projektu w dwóch gminach w celu dokonania oceny tej sytuacji. Ustalono również, że pomimo przejęcia od Partnera prowadzonej przez niego dokumentacji Programu nie zabezpieczono korespondencji kierowanej na oficjalny adres e-mail Programu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę i wnioski:

Uwaga	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wnioski	1. Dokonywanie rzetelnej analizy i weryfikacji w zakresie skali i rodzaju potrzeb będących przedmiotem projektów realizowanych przez CPPC. 2. Zapewnienie spójnej, jasnej i aktualnej oraz dostępnej na równych zasadach informacji dotyczącej wsparcia udzielanego w ramach projektów prowadzonych przez CPPC i ich rozliczania zarówno podmiotom korzystającym z tych projektów, jak i zaangażowanym w ich realizację. 3. Wzmocnienie nadzoru w zakresie realizacji Programu w okresie utrzymania trwałości Projektu. 4. Usprawnienie procesu zawierania umów dotyczących wsparcia udzielanego w ramach projektów realizowanych przez CPPC pod kątem jego terminowości. 5. Niezwłoczne podejmowanie działań związanych ze zwrotem kwot, które uznano za wydatki niekwalifikowalne z uwagi na nieprawidłowe wykorzystanie grantów. 6. Wyegzekwowanie od Partnera Projektu całości dokumentacji związanej z realizacją Programu. 7. Sporządzanie wniosków o płatność końcową w projektach realizowanych przez CPPC w oparciu o dane umożliwiające ich rzetelne rozliczenie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 27 września 2024 r.

Kontrolerzy
Marcin Wójcik
Specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Dyrektor Delegatury w Olsztynie
z up.

Waldemar Żarnoch
p.o. Wicedyrektor

/-/

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:
Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie

Mariusz Lenkiewicz
/podpisano elektronicznie/